

CESTY ZRENIA
Johanky – Prejdeš ohňom

Kolektív autorov
Univerzita Komenského v Bratislave

Vyšlo v rámci projektu Kega č. 040UK-4/2010
„Konceptuálna a metodická tvorba itinerárov výchovy
k viere ako inovatívneho modelu náboženskej výchovy
pre žiakov základných a stredných škôl“.

Kolektív autorov
Zostavil: ThDr. Tibor Reimer, PhD.
Bratislava: Vydavateľstvo UK, 2011

© DOMKA Združenie saleziánskej mládeže, Miletičova 7, 82108 Bratislava

Zodpovedný redaktor:
Štefan Orkuty

Jazyková úprava:
Bc. Zuzana Galgóciová

Návrh obálky, grafická úprava a sadzba:
Mgr. Anna Kalinayová

ISBN 978-80-223-3094-7

JOHANKY 12-14

autor: Andrea Miklovičová, fma a kolektív

Johanky – program pre dievčatá 7. – 8. ročník
(1. fáza - odskúšanie a prispôsobenie miestnym podmienkam)

obsah

Autorom tohto programu je tím
Uvedenie
Johanka
...z lunap-Arku
Filozofia programu
Motivácia
Pre koho
Kde
Kam
Symbolický svet
Základné úlohy
Základná línia celoročného programu
Formy a skúsenosti
Animátorky
Rodičia
Indikátory rastu
Kontext Božieho slova
Použitá literatúra
Príloha: List rodičom

STRETNUTIA

Metodiky jednotlivých stretnutí

„Prosím vás, pomôžte nám s našou dcérou, my už na ňu nestačíme!“ obrátili sa na animátorku skupinky s nečakanou prosbou rodiča dvanásťročnej Veroniky.

„Nedá sa to s ňou vydržať. Je k nám drzá, vôbec nás nepočúva.

Skáče z extrémnu do extrémnu. To bude tá nešťastná puberta!

Už sa spoliehame len na vás, že s ňou niečo dokážete urobiť.“

Iste to nie je výnimočný prípad rodičov tínedžerky.

Tito mali však odvahu priznať si, že v čomsi už na svoju dcéru nemajú dosah

a že nastal čas, keď ich autorita pre ňu neznamenaá všetko ako kedysi.

Roveseňka skupina a staršie kamarátky animátorky môžu mať pre Veroniku naozaj rozhodujúci význam. Avšak rodičia sa tiež zo svojej úlohy nemôžu „vypnúť“.

Chce to spoluprácu.

O tom, čo môžu pre zdravý rozvoj dievčiat a urobiť animátorky a skupina,

sa píše na týchto stranách.

Majú tú česť zažiť neopakovateľnú fázu jej života spolu s ňou – prejsť obňom.

vek, trieda
7.-8. ZŠ

názov obdobia
Johanky (na hojdačke)

základná úloha

- s radosťou prijať samu seba ako ženu spojenú s tajomstvom života, prijímanie vlastnej emocionality a kultivovanie jej prejavov, rozvinúť svoju schopnosť vážiť si samu seba,

prejavy zlyhania

odmietanie svojej ženskosti, identifikovanie sa s pseudoženskými vzormi, potláčanie nehy, vulgárnosť, uzavretosť alebo klamanie a podvádžanie, lacné dávanie sa,

signifikantné roly dospelých

zdravo sebavedomá krásna žena, radostná, vitálna a počúvajúca animátorka, za ktorou možno so všetkým prísť,

Autorom tohto programu je tím

Náš program pre dievčatá vo veku 12-13 rokov je spoločným dielom ľudí, ktorí s touto vekovou kategóriou pracujú v praxi v mládežníckych strediskách, táboraх... Vychádza z projektového tábora pre dievčatá, ktorý pripravili animátorky zo strediska Bratislava Mamateyova. Jedna z vedúcich tábora, ktorá mala na starosti skupinku tínedžeriek, sa rozhodla na základe skúseností z tábora vypracovať námety pre stretnutia s touto témou, ktoré potom realizovala v stredisku Bratislava Kremnická 19.

V ďalšom roku metodiky stretiek ponúkla sestram a animátorkám z Dolného Kubína, Banskej Bystrice, Humenného a Bratislavy. Tie všetko počas školského roka vyskúšali, obohatili program o vlastné nápady a dali spätnú väzbu, ktorá sa zapracovala do pôvodných návrhov. Tak vznikol súbor metodík na stretnutia, „nocovačky“ a hry, ktorý je práve pred vami. Momentálne ešte môže byť aktuálny možno rok alebo dva.

Potom treba témy opäť konzultovať a aktualizovať.

Rátame aj s vašou spoluprácou.

Uvedenie

V tomto veku už dievčatá prestávajú byť milými, hravými stvoreniami. Kedysi kompaktná skupina kamarátok sa pozvoľna zmení na partiu individualít s vyšpecifikovanými dvojicami, trojicami a často aj otvorenými nepriateľstvami.

Ide o obdobie najväčšieho rozdielu medzi pohlaviami. A zároveň je to obdobie monumentálnych zmien, aké sa už v takomto rozsahu nikdy nezopakuje.

Najdôležitejšou úlohou obdobia je prechod do adolescencie. Nie do dospelosti, ale do dospievania. Slovo prechod v sebe zahŕňa obdobie straty, traumy, neistoty, ale aj zisku. Strata – bezstarostného detstva. Zisk – oheň, ktorý je darom pre komunitu a prostredie. Úlohou vychovávateľov a dospelých vôbec je nečakať, že bude pokojným jazierkom ten, kto má byť plameňom. Nerobiť konformistu z toho, kto má poslanie byť rebelom.

Cesta k vyzrievaniu a k prijatiu identity ženy vedie cez vstup do menarché a s ním spojené stavy, ktoré Plotkin dramaticky nazýva hormonálnymi hurikánmi.

...z lunap-Arku

Obrazom, ktorý vystihuje situáciu a vnútorné nastavenie dievčat v puberte, môže byť lunapark alebo krajina, ktorou zmietajú nepokoje. Z pokojnej objavnej vyhlídkovej jazdy milým vláčikom detstva predchádzajúcej kategórie Aleniek sa presúvame do zábavného parku – na adrenalínovú jazdu horskou dráhou.

Zážitok nevoľnosti nás privedie až ku koreňom tajomstva života a smrti, obeti, krvi a boja.

Prevezieme sa krajinou plnou ohňa – boja, plnou nebezpečných hôrd zbojníkov, (hormonálnych) výbuchov, prejdeme vyrabované, vypálené oblasti ich depresii, opustené mystériózne chrámy, kde sa preleje aj naša krv, prejdeme však aj obdobím veľkých víťazstiev a extatických osláv.

Prevráti sa nám žalúdok, zatočí hlava.

Budeme sa dotýkať bolesti, obety až smrti.

Filozofia programu

K fenoménu puberty odborníci odporúčajú neprístupovať štýlom – je to s ňou strašné, musíme to pretrpieť, kým to skončí. Práve naopak, treba ho sláviť ako neopakovateľné okamihy, veľké udalosti a premeny v živote dievčaťa.

Je našou úlohou, aby dievčatá, ani nie tak intelektuálne pochopili, ale vitálne zažili, že sú chrámom, v ktorom sa prináša veľká obeť v mene života. V tomto je im blízka práve osoba Ježiša Krista – trpiaceho za druhých. S touto jeho významnou črtou sa dokážu aj nevedome identifikovať.

V procese rastu je dôležitou sprievodkyňou Mária – prezentovaná ako odvážna žena, ktorá chápe všetko, čím dievčatá žijú.

Motivácia

Vedúce skupín dievčat často po hladkom hravom fungovaní „stretka“ v predchádzajúcich rokoch dospejú do štádia, keď si povedia: „S nimi sa už nič nedá robiť!“ To je práve čas, keď nastupuje na scénu Johanka. Téma, ktorou ich chceme zaujať, a cez ňu im ponúknuť cestu prechodu cez pubertu, musí byť silná, dynamická, strhujúca do dobrodružstva a adrenalínu. Treba však rátať s tým, že aj na túto tému sa dievčatá chytia, až keď začne ísť do tuhého – tak po 3-4 „stretkách“ – dovedy treba vydržať, predkladať im ju s nehasnúcim nadšením, aj keď ju ony budú odpisovať. Podľa skúseností časom zaberie, alebo sa dajú aspoň využiť dynamiky, ktoré ponúkame v metodikách, hoci aj v inom kontexte – prijateľnejšom pre konkrétnu skupinu dievčat.

Dôležité je ponúkať im nielen obsah a zábavu, ale najmä vzťah, istotu, že za nami môžu prísť s čímkoľvek.

Pre koho

Skupina dievčat, ktorá má nádej pravidelne sa stretať a zúčastňovať sa na spoločných podujatiach.

Pozn.: Pri voľbe metodiky stretania je potrebné vyjsť z toho, čo dievčatá dostávajú na hodinách náboženstva alebo etiky, akých majú katechétoch alebo pedagógov. Dievčatá, ktoré získavajú veľa informácií na hodinách katechizmu, potrebujú dostatok príležitostí, aby ich mohli vyjadrovať, samostatne ich spracovávať a tvorivo prenášať do svojho života. Animátorky sa potrebujú zoznámiť s učebným plánom a obsahmi katechézy, ktoré platia pre dievčatá ich skupiny.

Dievčatá sú často veľmi vyťažené školou a dávajú animátorkám jasne najavo, že sa na stretnutiach odmietajú venovať čomukoľvek, čo pripomína školu. Preto volíme zážitkové a zábavné aktivity, ktoré ich vtiahnu do príbehu a zároveň sa môžu stať priestorom pre naše výchovné pôsobenie a ich /ale aj naše/ dozrievanie.

Stretnutia prebiehajú v mimoškolskom prostredí (stredisko, klubovňa, ihrisko, mesto, tajuplné miesta, príroda...), kde majú animátorky väčšiu možnosť rešpektovať slobodu účastníkov (akčné momenty). Neformálne stretnutie v rozličných prostrediach (ponuka rôznorodých skúseností) pomáha dievčatám otvárať sa pre život a komunikáciu s ostatnými.

Animátorky:

- potrebujú mať prehľad o celoročnom pláne, aby mohli pružnejšie reagovať na potreby účastníčok (keď samotné dievčatá načnú určité témy)

- potrebujú uvedenie do spirituality, teológie a pedagogických princípov, na ktorých je tento program postavený – cez špeciálny kurz, osobný rozhovor, popis na internete...

Program smeruje k celistvému (nerozdelenému, nerozdobenému) životu. Od povrchného vnímania života začať prenikať do jeho hĺbok.

Vzdialeným cieľom programu je vytvorenie podmienok a poskytnutie podnetov pre zrenie dievčaťa na ženu krásnu vo všetkých jej dimenziách – ženu, ktorá chráni život, bojuje zaň, je šťastnou darujúcou sa matkou vo svojej rodine či v širšom zmysle v spoločnosti/ komunite.

Bližkým cieľom je previesť dievča obdobia prechodu z detstva do dospelovania. Sprevádzať ju pri hlbšom vnímaní seba ako tajomstva, miesta, v ktorom sa deje veľká obeta a miesta záchrany života. Cez túto cestu zvnútra ju priviesť aj k viere a stretnutiu s Ježišom Kristom.

Farby, ktoré reprezentujú obdobie puberty, sú červená (horúčosť poludnia, krv, vášeň, energia), zelená (bujnosť vegetácie), prechod do čiernej a mysteriózne tienistej (krypta, jaskyňa – smrť a znovuzrodenie). Základným symbolom je oheň.

V tomto veku cítia dospievajúci fatálnu príťažlivosť k rovesníckej skupine, sexualite a svojej identite.

Základné úlohy

Základnou úlohou dievčat v tomto veku je **rozvoj ženskosti**.

Spočíva v otváraní sa pre tajomstvo „byť ženou“, ktoré sa prejavuje:

- opúšťaním detstva,
- rozvíjaním vnútorného dynamizmu „girl power“ v zmysle pozitívneho vplyvu dievčaťa na svoje kolektívy a prostredie.

Tento rozvoj ženskosti zahŕňa množstvo **ďalších úloh** ako:

Integrácia fyziologických zmien

- prijať ich v pozitívnom zmysle,
- vhodne sa starať o svoj zovňajšok,
- rozvíjať citlivosť a vkus, využívať ich aj pri starostlivosti o svoje prostredie.

Integrácia psychologických zmien

- zvládanie emócií,
- začať zostup do vlastného vnútra (samoty, sfér konca a smrti),
- usmerňovanie kritického myslenia (učiť sa klásť otázky, verbalizovať svoje vnútorné pochody),
- nadobúdať kritický postoj k modelom ženy a života, ktoré ponúkajú médiá.

Medziľudské vzťahy

- objavovanie osobného prínosu (alebo ochudobnenia) pre budovanie skupiny,
- rozvoj schopnosti zosúlaďovania sa a synergie,
- hľadať cesty k druhým, budovať pocit spolupatričnosti,
- prežiť dobrodružstvo spoločných akcií pre iných ľudí či okolitý svet.

Spiritualita

- premena skupiny na vnímavé a solidárne spoločenstvo (opúšťanie egoizmu) ako predpoklady slávenia Eucharistie,
- význam sviatosti zmierenia (prostredníctvom zážitkových rituálov),
- kultivovať svedomie,
- zažiť Ježiša Krista ako chápaného sprievodcu tajomstvom utrpenia,
- spoznať Máriu ako odvážnu ženu, ktorá ju chápe.

Základé úlohy JOHANIEK vzhľadom k piatim dimenziám zrenia sledujú tieto ciele:

Rozvoj osobnosti – objaviť vlastný život a dať mu zmysel

V ohni premien

V predchádzajúcich etapách sa významne menil zjav dievčaťa. V tomto období sa závažne mení jej správanie. Začína nastupovať na výraznejšiu cestu individualizácie a nezávislosti, ktorá sa naplno rozvinie v ďalších etapách. V tomto období sa oddeľuje od rodičov. Od ich vkusu,

názorov, prianí, trávenia času s nimi... Ešte nemá vlastné názory. Najčastejšie ich preberá od rovesníčok. Napokon však nájde aj svoj vlastný štýl a smer, ktorým sa bude uberať v ďalších rokoch. Pri tom je veľmi dôležité rozvíjať ich schopnosť kriticky myslieť, aby ich voľba nebola deštruktívna – typu emo štýl a podobne.

V jej mozgu rapídne narastajú nervové spojenia, čo spôsobuje, že tento orgán je akoby preťažený sám sebou. Týmto odborníci zdôvodňujú jej chvíľkové „výpadky“ – náladu: od depresii cez agresie až po extázy veselosti. Svoj podiel na tom má aj rozbehnutá činnosť hormónov. Jej osôbka je teda akosi v dočasnom chaose, čo však nie je tragické, ale normálne.

Je fascinujúce, že práve v tomto stave zmätku vstupuje do tajomstva ženskosti... Alebo že vstup do sveta žien v nej tento zmätok spôsobuje.

Náš prístup k nim si teda vyžaduje veľa trpezlivosti a schopnosť priblížiť sa k nim cestami, ktoré sú pre ne prijateľné. Často zaberie niečo netradičné a nepredvídateľné.

Sociálny rozvoj – rozvíjať dialóg a stávať sa spoločníčkou

Menej vníma a menej počuje – druhých

Výskumy potvrdili, že vo veku 12–14 rokov u tínedžerky klesá schopnosť registrovať sociálne signály, rozlišovať emócie, napr. hnev a smútok. Preťaženie mozgu a zvýšená činnosť hormónov obmedzuje jej schopnosť byť citlivou a vnímavou k iným. Je taká zaujatá sebou – kým je, ako vyzerá, čo si o tom kým je a ako vyzerá myslia iní – že viac jednoducho nevládze vnímať. Alebo nevie odhadnúť mieru pozornosti voči druhým – preženie to v snahe pomôcť, v úsilí byť vtipná a upútať... Z akejkoľvek strany sa na to pozrieme, často ju nájdeme z hľadiska vzťahov v ťažkom rozpolžení.

Na druhej strane – kamarátky majú takmer všemocnú silu – pre jej rozhodnutia, pocity, sebavedomie...

Môžeme jej však pomáhať objavovať jej prínos do skupiny, keď sa do nej snaží investovať. A naopak, nechať ju zakúsiť následky, ktoré vyvolá svojim deštruktívnym správaním. V tomto je práca so skupinami dievčat v puberte náročná – hádky, sklamanie a zrážky sú bežne na programe. Veľkou pomocou je v skupine vytvárať veselú náladu, „jašiť sa s nimi“ – ako hovoria skúsenejší vychovávateľia. Tým sa mnohým neefektívnym konfliktom predíde.

Rozvoj osobnej spirituality – vchádzať do dialógu s Bohom a otvárať sa vzťahu s ním

Boh na jej strane

Spirituálnym zážitkom tejto etapy je zostup do vlastného vnútra – zažívanie či objavenie samoty, odmietania, sfér konca a smrti. V oblasti formovania svedomia je dôležité s nimi hovoriť s otvorenosťou a pokojom o dare sexuality či o „tých perverzných hriechoch“ – ako to tínedžeri sami nazývajú.

Hoci majú vo viere zvyčajne riadnu krízu, vo všetkom je dôležité ponúkať obraz Boha, ktorý je na ich strane, Ježiša, ktorý sprevádza a prevádza cez tajomstvo utrpenia. Že je tu Nieкто, kto si s ich zmätokom vie poradiť, je „nad tým“ a pritom aj „s nimi v tom“. A pri tom všetkom je naporúdzi jedna odvážna žena, ktorá všetko chápe – Mária.

Rozvoj kultúry života – vytvárať rodinu a spoločnosť z prameňov Cirkvi

Od kostolnej nudy k zážitku

Liturgia je pre dievčatá v tomto veku náročnou udalosťou. A tým aj kresťanské spoločenstvo nie je pre ne práve najlákavejšou skupinou. Na mládežnícke omše často nemajú prístup kvôli vekovému obmedzeniu, detské omše sú pre ne infantilné a klasické zase nudné.

Pomocť môže pripraviť pre ne „spektakulárne zážitky“, ktoré budú vizualizáciou tajomstiev viery (umývanie nôh špinavých od blata, delenie sa o vlastnoručne napečený chlieb, rituál s „krvou“, odsúdenie za hriechy a následné udelenie milosti vďaka obeti Kohosi iného) Pri realizácii týchto aktivít je potrebné mať stále na pamäti, že naším cieľom nie je odviesť dievčatá do sektárskej izolovanosti, ale priviesť ich vyzretejšie späť do kresťanského spoločenstva.

Nasadenie pre lepší svet – byť solidárnou so svetom, v ktorom žijem

Prináša oheň

Popri všetkých oslabujúcich vplyvoch majú dievčatá v tomto veku dosť energie. Média hovoria o tzv. girl power – dievčenskej sile – a niekedy ju až mystifikujú. Nespočíva možno ani tak v samotnej snahe dievčat ako v tom, že svojou sviežosťou, krásou a vnútorným bohatstvom – majú multiplikujúci vplyv na svet okolo seba. S týmto vnútorným dynamizmom – v zmysle pozitívneho vplyvu dievčaťa na svoje kolektívy a prostredie – treba počítať a usmerniť ho. Zapojiť skupinu do dobrodružných iniciatív v prospech svojho prostredia. Možno je spočiatku ťažšie zaangažovať ich do tradičných foriem napr. pomoci dôchodcom, či nesenia obetných darov... Fantázia a láska k nim nám iste vnuknú nápady, ktoré dievčatá rozhybu v službe iným – napr. zaobaliť úlohu do výzvy – dať im adresu slabo počujúcej tety, ktorá ich má poslať na nákup, ísť pomáhať do neznámej dediny neznámym ľuďom...

Základnú líniu celoročného programu tvoria 4 bloky:

1. blok: Cvalom z detstva

2. blok: Girlpower – som strhujúca – moje zdroje

3. blok: Skús, čo dokážeš a vydržiš – moja sila, zbraň a štít

4. blok: Tajomstvo bolesti, smrti a nového života má svoj chrám vo mne

Túto postupnosť tém je možné na ktoromkoľvek mieste podľa potreby prerušiť (napr. kvôli veľkým sviatkom), redukovať (vynechať niektorú tému), rozšíriť (napr. o iné biblické témy), prípadne tému jedného stretnutia prebrať na viacerých alebo naopak – viac stretnutí spojiť.

Po dokončení bloku – je vhodné zaradiť určitú formu syntézy – „opakovacie stretnutie“ s prezeraním fotiek z uplynulých zážitkov, „nocovačku“, výlet s priestorom dať dokopy, čo sme doteraz spolu zažili, poprípade kreatívne do tohto procesu zapojiť rodičov, učiteľov, osoby z mládežníckeho strediska, ktoré sú pre tieto dievčatá významné.

Stretnutia v rovesníckej skupine

„Nocovačka“ s rituálom prechodu I. – čo znamená byť ženou

„Nocovačka“ s rituálom prechodu II. – moja krv za toho, koho milujem

„Stanovačka“

Mediálny projekt

Individuálne aktivity: tvorivé písanie, hudba, tanec, kreslenie, maľovanie ako seba vyjadrenie pre vlastnú zrozumiteľnosť seba samej

Skupinová kronika – môže v niektorých prípadoch byť veľmi prospešná. Nemusí ísť o klasickú kroniku, môže to byť aj spoločný priestor na webe, album fotiek...

Skúsenosti, ktoré animátorky dievčatám pripravujú a cez ktoré majú prejsť, sa môžu vyznačovať týmito charakteristikami:

- **Extrémne zážitky** – na individuálnej aj skupinovej úrovni
  - **Zažiť, že byť ženou je krásne**
  - **Zážitkové „spektakulárne“ rituály**
- **Tréning zodpovednosti** (starostlivosť o mladších, o prostredie)
- **Stretnutia so sympatickými mami a silnými výnimočnými „ženskými“ typmi žien** (lekárka zo záchranky, misionárka...)
- **Filmy, ktoré zobrazujú ženy silné aj vo svojej zraniteľnosti**
  - **Dobrodružstvo spoločných akcií** (pre druhých)
- **Prežívať pocity samoty tvorivo** (denník, kniha, modlitba, činnosť)

Animátorky

Ponúkajú priateľstvo, vzťah plný dôvery, pochopenie napriek nepochopiteľnosti dievčat.

Dávajú jej/im v symboloch zažiť to, čo sa v nich okolo nich deje, aby to mohli reflektovať, verbalizovať a posunúť sa ďalej. Zvlášť dobre zaberajú extrémne zážitky – na individuálnej aj skupinovej úrovni, ktoré navodia atmosféru mierneho šoku, vyvedenia z miery – v takom rozsahu, ako to dievčatá na stretnutiach spôsobujú animátorkám.

Majú byť pre ne cestou k naplneniu ich hlbokých túžob.

Pomáhajú dievčatám hľadať cesty k druhým, budovať pocit spolupatričnosti aj napriek ich disproporčne veľkým očakávaniam od druhých a od skupiny.

S priamočiarou otvorenosťou a s jemnosťou pomáhajú dievčatám objavovať bohatstvo ich osobného prínosu (alebo ochudobnenia) pre budovanie skupiny.

Usilujú sa prebúdzat ich schopnosť zosúladovania sa a synergie.

Vystavia skupinu zážitku tréningu zodpovednosti za niekoho/niečo (starostlivosť o mladších, o prostredie).

Nájdu alebo vytvoria príležitosti, ako zažiť v skupine dobrodružstvo spoločných akcií pre druhých – stále pri tom majú pred očami potrebu oslobodzovať dievčatá z ich egocentizmu podľa miery ich zrelosti.

S pokojom berú u dievčat ich „zatmenie Boha“ a zanechávanie spokojnej viery z detstva a to, že k modlitbe majú magický postoj

Stoja pri nich, riešia a odľahčujú trýznivé vnútorné otázky, s ktorými sa dievčatá trápia, ich pocity viny a prekliatia.

Majú pred očami vzdialený cieľ premeniť skupinu na vnímavé a solidárne spoločenstvo (opúšťanie egoizmu) ako predpoklady slávenia Eucharistie.

Podľa potreby sa vracajú k téme významu sviatosti zmierenia. Zvolia pri tom formu zážitkových rituálov, keďže dievčatá zvyčajne nedokážu dlhšie počúvať a sústrediť pozornosť.

Ponúkajú obraz Márie ako odvážnej ženy, ktorá ich chápe.

Zabezpečia dievčatám stretnutia so sympatickými mamami a silnými výnimočnými „ženskými“ typmi žien (lekárka zo záchranky, misionárka...), poprípade filmy s touto tematikou.

Tému stretnutia nikdy nenaťahujú – max. pružných 20 minút – zvyšný čas vytvoria priestor pre jašenie, hry, kecanie, idú von...

Témy o Johanke je vhodné striedať s príležitostnými stretnutiami – Advent, Vianoce, Laura...

Na každé stretnutie idú s vedomím, že program, ktorý si pripravili, môže byť akokoľvek skvelý, ak prídu dievčatá v rozbláznenej alebo depresívnej nálade, môže to prudko ovplyvniť priebeh stretnutia.

Tu treba hľadať rovnováhu a zachovať sa citlivo – reagovať na ich momentálne stavy, neobviňovať sa z neúspešnosti, ale usilovať sa zladiť sa s nimi a využiť každú šancu – oceniť, že tieto situácie nám pomôžu k lepšiemu poznaniu dievčat, toho, čo prežívajú, im to zase dá pocit, že sme tie, ktoré ich chápu a tento ich postoj animátorkám umožní, že sa nechajú sprevádzať.

Tiež nehodnotia úspech aktivít podľa odozvy dievčat – cez niektoré veci ich jednoducho musíme previesť, bez ohľadu na ich reči – napr. dať im svetielko o skromnosti (metodika č. 3.2), o tom, čo to znamená byť ženou („nocovačky“ s rituálmi prechodu). Je dôležité robiť tieto aktivity v pohodovej „atmoške“, plne akceptovať ich chichotanie, nečakať, že ich budú prežívať dôstojne ako na kurze školy pre animátorov. Ich vnímanie a vyrovnávanie sa s posvätnom je na inej úrovni.

Animátorky skupín dievčat v tomto veku ako najväčšie problémy uvádzajú:

- vtieranie sa chalanom
- nenávisť voči mužom, nemožnosť otcov, mama všetko zachraňuje
- strach, že si nenájde dobrého chalana

Animátorky im môžu pomáhať vyzrievať v prijímaní opačného pohlavia najmä svojím prístupom – „naaranžovať“ situácie, v ktorých ich budú dievčatá vidieť, ako harmonicky spolupracujú s chlapcami, mužmi, ktorí sú zrelí, ústretoví a mužní.

Rodičia

Je vhodné rodičov uviesť do programu, ktorý s dievčatami hodláme absolvovať. Osvedčili sa individuálne rozhovory, alebo to animátorky môžu vyskúšať listom (pozri prílohu), do ktorého zhrnú nasledovné odporúčania:

- Keď rodičia zbadajú prvé príznaky, že nové obdobie ich dcéry sa začína – malo by byť ich zodpovednosťou, cťou a potešením začať sa pripravovať na prechod, ktorý ich v rodine očakáva a udeje sa s ich dcérou.
- Usilovať sa zachovať si postoj úcty k tejto skúške ohňom, ktoré dievča prekonáva, nedávať jej najavo, že „je to s ňou strašné a kedy sa to už konečne skončí“.
- Môžu to v rodine takým spôsobom osláviť, napr. pozvať dcéru na večeru a tam jej povedať, že si s radosťou všimli, že už prestáva byť malým dievčátkom. Spolu si dohodnú termín, kedy s ňou mama pretriedi veci – hračky, oblečenie – ktoré sa už nehodia pre mladú slečnu. Spolu sa rozhodnú, čo s nimi spravia – posunú mladším v rodine, dajú ako tovar do burzy...
- Taktiež si počas večere môžu dohodnúť zoznam nových povinností a slobôd – môcť byť vonku dlhšie, viac sa podieľať na praní a žehlení...

- Rodičom však treba pripomenúť, že ešte nemôžu od dcéry čakať „dospelácke“ správanie a nehovoriť jej „veď už si veľké dievča“, pretože nevstupuje do obdobia dospelosti, ale dospievania.
- Nerobiť paniku z jej krízy viery. Podporiť každý jej záujem o duchovný život, hoci aj bude znamenať zmenu v rodinných zvykoch – napr. že už nechodí do kostola s rodinou, ale s rovesníčkami.
- Upovedomiť rodičov, že stretnutia, ktoré budú animátorky pripravovať, budú akčnejšie, aj trochu bojovnejšie, aby dievčatá zaujali. Oboznámiť ich, že bude v centre pozornosti Jana z Arku, ale nie ako chlapčenský model ženy, ale ako žena, ktorá sa vedela zasadiť za dobré veci. Pripomenúť, že cieľom programu je previesť dievča procesom puberty, sprevádzať ju spolu s jej rovesníčkami z titulu starších kamarátok. Poprípade poprosiť o spoluprácu (svedectvo, aktívne zapojenie sa...), napr. pri „nocovačkách“ s rituálom prechodu – je vhodná prítomnosť ženy, ktorá je aj fyzickou matkou.

Indikátory rastu

Na základe týchto ukazovateľov môžu animátorky usúdiť, že dievčatá splnili vývinové úlohy svojej etapy, nadobudli potrebné kompetencie a môžu postúpiť do ďalšej kategórie.

- Dievčatá sa pokojne začlenili do skupiny
- Opustili ich extrémne výkyvy a nálady
  - resp. vedia ich usmerniť
- Mali už skúsenosť, že nie vždy sú stredom vesmíru
- Vedia prejavovať vďačnosť a nezištnosť
- Chytá ich chuť robiť niečo pre iných
- Nastúpili na cestu riešenia si otázok vo viere – sú ochotné aspoň počúvať a nechať si objasniť otázky viery
- Prejavujú záujem o mládežnícku liturgiu
- Pokojne a aj pozitívne oceňujú prítomnosť opačného pohlavia
- Akceptovali menarché ako súčasť tajomstva života (nie je pre nich kliatbou, trestom)

Kontext Božieho slova

V Evanjeliu sa vyslovene hovorí o dvanásťročnom dievčati a jej skúsenosti s Ježišom. Ide o vzkriesenie Jairovej dcéry – Talita, kum! Dievča vstaň. (Preber sa, ideš, mŕtvola! Čo sa stane, keď ťa niekto chytí za ruku? A ak je ten niekto Ježiš?)

Z tohto pohľadu sme tvorili aj tieto metodické materiály.

Použitá literatúra

Vantuch, Anton: *Príbeh o Jane z Arku*, Mladé letá 1982&

Jana z Arku, Serafin

Jana z Arku (1999)– kanadsko-francúzsky film s Leelee Sobieski (keď bola ešte 16 ročne nevinná)

Grun, Anzelm: *Kráľovná a divožienka* (príbeh Judity...)

Príloha: List rodičom

Animátorky skupinky si môžu list upraviť podľa vlastných predstáv, potrieb a rodinných podmienok, v ktorých žijú ich dievčatá.

Milí rodičia,

Vnímli ste si na svojej dcérke zmeny? Prestala byť tým milým poslušným dievčaťkom a máte pocit, že sa začína nové obdobie v jej živote?

Spoznali ste to podľa znakov:

- Neuznáva vašu autoritu, neposlúcha, odvráva
- Extrémne mení nálady – od nekontrolovateľného smiechu cez podráždenosť až po zachmúrenú uzavretosť
- Zdôverila sa vám, že dostala menštruáciu
- Má problémy koncentrovať sa na jednu vec, čo sa môže prejavovať zhoršením známok v škole
- Má krízu viery
- Správa sa, akoby bola centrom vesmíru alebo aspoň sveta

Keď upozorujete niektorý z týchto príznakov, bude to znamenie, že vaša dcérka čoskoro opúšťa obdobie detstva a vstúpi do dospelovania.

Je to pre vás zodpovednosť, ale aj česť a potešenie začať sa pripravovať na prechod, ktorý vás v rodine očakáva a udeje sa s vašou dcérou.

Ako jej v tom môžete pomôcť a sprevádzať ju?

Iste máte už svoje osvedčené spôsoby a možno sa necháte inšpirovať aj našimi ponukami:

- Usilovať sa zachovať si portoj úcty k tejto skúške obňom, ktoré dievča prekonáva, nedávať jej najavo, že „je to s ňou strašné a kedy sa to už konečne skončí“.
- Môžete to v rodine taktickým spôsobom osláviť, napr. pozvať dcéru na večeru a tam jej povedať, že ste si s radosťou všimli, že už prestáva byť malým dievčaťkom. Spolu si dohodnete termín, kedy s ňou mama pretriedi veci – bráchy, oblečenie – ktoré sa už nehodia pre mladú slečnu. Spolu sa rozhodnete, čo s nimi spravíte – posunúť mladším v rodine, dať ako tovar do burzy...
- Taktiež si počas večere môžete dohodnúť zoznam nových povinností a sľobôd – môcť byť vonku dlhšie, viac sa podieľať na právi a zbledení...

- Pamätajte však, že ešte nemôžete od dcéry čakať „dospelácke“ správanie a nehovorte jej „ved' už si veľké dievča“, pretože nevstupuje do obdobia dospelosti, ale dospievania.
- Neprel'aknite sa jej krízou viery. Podporte každý jej záujem o duchovný život, hoci aj bude znamenať zmenu v rodinných zvykoch – napr. že už nechodí do kostola s rodinou, s rovesníkami.

V našej skupinke chceme aj my Vašej dcére pomôcť prejsť šťastne cez toto obdobie. Pripravili sme program, ktorý chce byť akčný až bojový, aby dievčatám ponúkol dostatočne silné podnety, ktoré práve potrebujú.

V centre pozornosti našich stretnutí v skupine bude Jana z Arku. Nie však ako chlapčenský model ženy, ale ako žena, ktorá sa vedela zaradiť za dobré veci. Ide o vyskúšaný program, veríme, že aj v tomto prípade „zaberie“.

Jeho cieľom je previesť dievča procesom puberty, a našou úlohou animátoriek je sprevádzať ju spolu s jej rovesníkami z titulu starších kamarátok.

Prosíme Vás preto o spoluprácu – či už vo forme tichej alebo inej podpory pred Vašou dcérou. My zase budeme držať stranu Vám na našich stretnutiach!

Počas roka pripravujeme okrem pravidelných stretnutí aj „nocovačky“, výlety – ak by sme mohli rátať s Vašou pomocou, boli by sme veľmi vd'ачné.

V prípade záujmu sa s Vami rady porozprávame a spoznáme Vašu dcéru aj z pohľadu, ktorým ju vidíte Vy.

Veľká vd'aka za Vašu ochotu

.....
Podpisy a kontakty na animátorky

Cvalom z detstva

I. BLOK

STRETNUTIA I. BLOKU

1. stretnutie

Privítajme novú členku

2. stretnutie

„Idem za kráľom!“ Aká bola Johanka?

1.1 PRIVÍTAJME NOVÚ ČLENKU

2:00 hod. / klubovňa

Animátorky držia dievčatá v napätí: máme nové dievča na stretnutie – zoberieme ju? Poprípade môžu prezradiť, že príde na stretnutie dievča z Francúzska a vyzvať dievčatá, aby sa naučili pozdraviť sa po francúzsky...

- Nová členka sa predstaví sama – dievčatám premietneme film po okamih, kedy Johanka vystúpi po prvý krát na scénu ako 16-ročná na koni. V dievčatách tak vzbudíme zvedavosť (a naladíme na nasledujúce stretnutie), ako to s tou dlhohláskou na cválajúcom vraníkovi bude pokračovať. Ak nie je k dispozícii film, animátorky hrajú scénu z Johankinho detstva.
- Tvorba projektu – na poster vopred nalepíme obrázky Leelee Sobieski a zapíšeme základné údaje o novej uchádzačke na naše stretnutie: **ČO O NEJ VIEME: kde a kedy sa narodila** (Francúzsko- Lotrinsko – dedinka Domrémy), **rodičia** (Jakub a Izabela), **čo rada robila**: behala, liezla na stromy, modlila sa (modliť sa je úžasné), kamarátila sa... **s kým sa kamarátila**: slepý chlapec Emil, **ktorá svätá jej pomáhala** (Katarína)
- Urobme si Johanku (dievčatá už boli dlho sústredené, potrebujú vydať energiu): Na nasledujúcu aktivitu budeme potrebovať „Johanku“ medzi nami, aby sa jej dievčatá mohli predstaviť – vyrobíme ju ako figurínu pomocou lopty či balóna (hlava) a vypchatej vetrovky (telo)

- MY – JA: každé dievča sa predstaví - odpovie na tie isté otázky ako Johanka – reč smeruje k Johankinej figuríne
- Záver: fotka s Johankou – jednotlivci, skupinky, celé „stretko“

Vysvetlenie: Zoznámiť sa s novou osobou, prijať ju, prezentovať seba ako osobu a aj „stretko“ ako skupinu. Je potrebné dobre dievčatá získať pre udalosť „máme novú členku“. Rátať s tým, že na tému Johanky dievčatá získame, až keď začne ísť do „tuhého“ – tak po 3-4 „stretkách“ – dotedy vydržať, predkladať im tému s nehasnúcim nadšením, aj keď ju ony budú odpisovať. Časom to zaberie. Trpezlivosť!

Ústredný motív: nový člen skupiny

Cieľom je „namotať“ dievčatá na tému a zároveň ju zobrať za členku „stretka“, predstaviť sa jej.

- Kedy a kde som sa narodila? Moji rodičia?
- Čo rada robím?
- S kým sa kamarátim? (Mám nejakú obľúbenú svätú, svätca?)

Pomôcky:

- film alebo pripraviť scénu
- pomôcky na poster, mapa Francúzska, Slovenska – keď hovoríme Johanke o nás
- pomôcky na Johanku (lopta/balón, oblečenie...)
- fotoaparát

Úloha: Už sa vieme zoznamovať aj s cudzokrajnou osôbkou, priblížiť sa k novej osobe – vyskúšať to v triede – osloviť so záujmom niekoho, s kým zvyčajne nehovorím.

Animátorky sa poďakujú za každé dievča v skupine – osobne, použijú slová, ktorými sa predstavovali (Ďakujeme ti, Pane, za Domču. Že hoci sa narodila v Čadci, je tu teraz s nami...a pod.)

Naladenie dievčat na nasledujúce stretnutie: Film zastaviť v bode, kde sa Johanka prvý krát objaví ako 16-ročná divoška na koni – dievčatá budú chcieť vedieť, ako to s tou dlhovláskou na cválajúcom vraníkovi bude ďalej.

fotky Leelee Sobieski, základné údaje o Johanke

2:00 hod. / miestnosť, v ktorej sa dá vytvoriť intímna atmosféra (tma, sviečka)

Predstavíme poster z predošlého stretnutia a predstavíme Johanku dievčatám, ktoré minule chýbali

- Pozrieme film/zahráme scénu – po Johankin útek z Domrémy – požehnanie
- Do posteru dopisujeme, ktoré vlastnosti si na Johanke všimli (napr.: dobrá, odhodlaná, štedrá, trochu drzá, stojí si za svojím, priateľská...)
- Zakrúžkujte vlastnosti, ktoré máte aj vy (zrazu zistíme, že sme si dosť blízke...)
- Aké sú moje kamarátky? Vyrozprávať skúsenosť straty kamarátky/niekoľko blízkeho – ako odozvu na tragickú smrť Emila. Animátorka si pripraví príbeh zo svojho života, a povie aj, ako sa s tým vyrovnala, kam ju to posunulo. Dievčatá môžu pridať svoj príbeh. Pre Johanku bola táto smrť veľkou výzvou. Už viac nemohla nechať veci tak, ako boli doteraz. Tiež ju to posunulo.
- Aká som ja kamarátka? Zdôrazniť Johankine priateľstvo s Emilom – dá sa kamarátiť aj s „najpopulárnejšími“ dievčatami v triede, ale Johanka vedela mať srdce otvorené aj pre toho, kto potreboval pomoc (napr. slepý chlapec),
- Pri rozchode domov – dáme každému dievčaťu krížik na čelo – ako dal kňaz pred jej odchodom z Domrémy, aby naplnila svoje poslanie, splnila svoju úlohu. Môžeme rozlúčku realizovať ako malý rituál: použiť Johankine slová prosby o požehnanie: Dominika (meno animátorky) požehnaj mi! Na túto výzvu jej dá Dominika - animátorka požehnanie a nezapadne pri tom využiť tento silný moment na veľavýznamný pohľad do očí a mierne obradné udelenie krížika.

Vysvetlenie: Minule sme Johanku trochu spoznali, dnes sa dozvieme, aká bola. V našich vzťahoch je to tiež tak – najprv o človeku zistíme pár faktov, ale potom, keď sme s ním, zistíme aj to, aký je. Cenu priateľstva si často uvedomíme, až keď priateľa stratíme – animátorka môže vyrozprávať skúsenosť straty kamarátky/niekoľko blízkeho.

Dievčatá sa ešte stále „nechytajú“ na tému, ale už si na Johanku trochu začínajú zvykať

- Pripraviť aj dobré besné hry, lebo téma ešte nie je až taká silná
- Pri rozprávaní o smrti – vytvoriť vhodnú atmosféru – tma, sviečka...
- Krížik na rozlúčku: animátorka si musí byť vedomá posvätnosti tohto aktu – musí to z nej žiarť – nemusí to však dávať veľmi slovne najavo

Základný symbol: krížik na čelo

Ústredný motív: priateľstvo a požehnanie

- a) Podobnosť s Johankou: priviesť dievčatá k tomu, aby si uvedomili - priznali svoje extrémne výkyvy a začali trochu tušiť energiu v sebe.
- b) Strata priateľa: dať im svetielko, že sa nemusia nechať úplne deprimovať bolestnými udalosťami vo svojom živote.
- c) O priateľstve: prevrátiť im egocentrický pohľad: nielen ja hodnotím, aké sú kamarátky ku mne, ale aj – aká som ja k mojim kamarátkam.
- Aké vlastnosti mala Johanka?
  - Sedia niektoré z nich aj na mňa?
  - Kto/Aké sú moje kamarátky?
  - Zažila som bolestnú stratu podobnú Johankinej?
  - Aká som ja kamarátka?

Pomôcky: poster z minulého stretnutia, fixky, film

Úloha: Skúsiť jeden krát mať pre niekoho „slabšieho“ otvorené srdce ako Johanka pre Emila.

Podelenie sa o bolesti/ straty je vlastne podelenie sa o svoju vieru – prečo žijem ďalej aj napriek tomu. Podávať si pri tom sviečku – ten, kto hovorí, drží sviecu. Záverečné požehnanie je krátkym, no intenzívnym prvkom posvätnosti.

Naladenie dievčat na nasledujúce stretnutie: Je to napínavé, kde Johanka skončí, kam ju vojaci odvezú.

Pribudnú Johankine vlastnosti a zakrúžkované vlastnosti dievčat.

• **Girlpower¹ - som strhujúca - moje zdroje**

II. BLOK

STRETNUTIA II. BLOKU

1. stretnutie

Vo Voucler

2. stretnutie

Johanky žijú aj dnes

3. stretnutie

Naše Johanky

2.1

Vo Voucler

2:00 hod. / klubovňa

Pozrieme film (alebo scénu) po odchod do Chinonu.

- Zdôrazniť, ako sa Johanka nevzdala.
- Upozorniť na silu ruženca, ktorý jej matka Babeta dala pri odchode (nenápadné gesto).
- Jedno dievča a akú má silu.
- Na posterí znázorniť os – na jednom konci napísať HRAČKA a na druhom ODVÁŽNA. Dievčatá môžu na osi zaznačiť, kde sa asi nachádzajú – či sa cítia viac byť hračkou pre chalanov alebo odvážnymi ako Johanka. (Vychádzať zo scény, keď sa rytier Ján dost' chlipne pýta Johanky, či sa chce stať hračkou pre vojakov. Zdôrazniť, že vo filme uvidíme, že Ján sa pri Johanke zmení na rytierskeho, že v skutočnosti nie je taký perverzný. Keby však Johanka „skočila“ na jeho perverznosť, on by sa rytierskym nestal)

Vysvetlenie: Cez príklad Johanky zažiť, aké energie sa vo mne skrývajú, objaviť ich – začať

¹ je termín pre kultúrny fenomén z konca 90-tych rokov, spojený s treťou vlnou feminizmu. Termín bol vytvorený pre populárnu skupinu Spice Girls.

ich objavovať: Jedno dievča zorganizuje celé mesto. Aj ja to mám v sebe – viem bojovať za dobro. Téma je dievčatám zvyčajne blízka, akoby im zrazu „doplo“, že téma je o nich. Vedia sa porozprávať – hovoria o chalanoch, svojej skúsenosti v triede, o perverzných spolužiakoch, o tom, ako na nich idú, ako to zvládajú, ako sa odvážili im niečo povedať, dať facku, obrániť niekoho a zastať sa ho...

Podporiť všetko, čo napomôže dynamickému podeleniu sa o téme – podávať k rozprávaní čipsy, zamedziť vonkajšiemu vyrušovaniu...

Základný symbol: Pocíť svoju silu – spoločné chytenie sa za ruky, tanec do strhujúceho rytmu (napr. tanec „Bomba“²).

Ústredný motív: girl power

Uvedomiť si svoju silu, moc – girl power a uveriť jej.

- Som viac hračka v rukách chalanov alebo viac odvážna?
- Ako je to so mnou a chalanmi? Akí sú? Ako odpovedám na ich perverznosť? Dievčatá často svoju moc zneužívajú, „točia“ chalanmi.
- Na koho stranu sa pridáme my? Rozhodneme sa hneď? Alebo ešte počkáme, uvidíme, ako bude to Johankino správanie, ktoré chalanov „nenamotáva“, na nich pôsobiť. Či o ňu stratia záujem, alebo...

Pomôcky: film, poster, fixky

Úloha: Vyskúšať girl power – zabojsovať za dobro.

Boh nás obdaril neskutočnou silou – dajme si ju pocíť v geste – v kruhu sa chytiť za ruky – ale nie detsky, ale mocne – Máme na to – potriasť rukami alebo ich zodvihnúť vo význame víťazstva.

Naladenie dievčat na nasledujúce stretnutie: Ako bude pokračovať Johankina cesta za kráľom? Pre animátorky: S témou girl power sa bude implicitne pracovať aj na nasledujúcich stretnutiach – hoci sa nebude priamo spomínať, tvorí silný „background“ programu.

² Kapela Jet, Are You Gonna Be My Girl?, zdroj: <http://www.youtube.com/watch?v=mAxUJrFKQ>

Ak sa na nasledovnom stretnutí uskutoční beseda s výnimočnou ženou, animátorky sa dohodnú s dievčatami, kde sa stretnú – ak by sa stretnutie realizovalo mimo strediska.

Pribudne os: hračka - odvážna.

2.2 JOHANKY ŽIJÚ AJ DNES

2:00 hod. / záleží od typu ženy, ktorú pozveme na stretnutie

Animátorky prebudia pozornosť dievčat rozprávaním o tom, že dievčatá typu Johanky žijú aj dnes. Opýtať sa ich, či nejaké poznajú... naznačiť, že s jednou z nich by sa aj dnes mohli stretnúť.

Zorganizujeme dynamickú besedu s fascinujúcou ženou – lekárkou zo záchranky, gynekologičkou z pôrodnice, misionárkou, horolezkyňou... Nemalo by ísť o klasické posedenie, pri ktorom sa staticky sedí a kladú sa otázky. To by asi pre dievčatá nebolo dostatočne stimulujúce. Môžeme pripraviť „stopovačku“ na miesto, kde sa so ženou stretne – v sanitke, v lezeckej miestnosti, v areáli nemocnice...Alebo nášho hosťa ukryjeme v stredisku a vyhlásime „pátračku“.

Vysvetlenie: Vopred sa s pozvanou dohodneme, aby strhujúco hovorila o svojej „misii“, aby spomenula, v čom je nenahraditeľná jej ženskosť v tom, čo robí, z čoho čerpá silu – nielen v čisto spirituálnom zmysle, čo ju motivuje, čo jej prináša potešenie, v čom vidí zmysel...Poprosiť ju, aby prišla na stretnutie veľmi žensky upravená, priniesla fotky alebo čokoľvek, čo pomôže dievčatám dostať sa „do témy“.

Ústredný motív: girl power

Umožniť dievčatám stretnúť fascinujúcu akčnú, a pritom veľmi „ženskú“ ženu. Na jej svedectve im dať zažiť, čoho všetkého je žena schopná, aké sú jej zdroje a ako dokáže meniť svet.

- Čo sa mi páčilo na žene, ktorá bola našim hosťom?

Pomôcky: Všetko, čo pomôže utvoriť vitálnu atmosféru stretnutia.

Úloha: Priniesť fotku, obrázok ženy, ktorá je pre mňa výnimočná, úžasná, nájsť o nej článok, link na internete...

Vložiť do modlitby aj ženu, ktorá bola naším hosťom – napr. pomodliť sa desiatok za jej misiu, za umierajúcich a chorých, ktorí potrebujú pomoc...

Naladenie dievčat na nasledujúce stretnutie: Výzva pre dievčatá – prineste fotky žien, ktoré sú pre vás výnimočné a premyslite si, kde v stredisku ich ukryjete – pôjdeme ich navštíviť (keď už sa nám nedá ísť do Francúzska pozrieť sa, ako dnes vyzerá Vouculer, kde to Johanka tak roztočila).

Prilepíme fotku hosťa, jej autogram a posolstvo pre našu skupinu.

Spätná väzba – po dokončení bloku.

NAŠE JOHANKY 2.3

2:00 hod. / stredisko

Animátorky vyzvú dievčatá, aby fotky (prípadne iné materiály o zaujímavých ženách, ktoré priniesli) ukryli v priestoroch strediska.

Skupinka chodí po stredisku a hľadá ženy podobné Johanke. Dievča, ktorého „žena“ sa nájde, o nej krátko porozpráva, prečo si ju vybrala: v čom je výnimočná, čo sa jej podarilo dosiahnuť.

Vysvetlenie: Animátorky pripraví príbehy viacerých zaujímavých žien – napr. po ceste skupinka natrafí na notebook a pozrie si úryvok z filmu *A walk to remember* – animátorky vysvetlia, že táto „baba“ pomohla chalanovi („grázlovi“) nájsť samého seba a zmeniť sa. Ďalej môžu pripraviť „do cesty“ knižku o Laure či Márii Goretti, Terezke z Lisieux – prerozprávajú príbeh, ako ju na púti do Ríma „uniesli roztopašní študenti“ a stačil jeden jej pohľad a mladici ju nechali na pokoji. Veľmi podnetné môžu byť aj príbehy z dnešného života – animátoriek, ich kamarátok (Zuzka, ktorá sa zastala nespravodlivo obvinenej spolužiačky, predsedníčka triedy, ktorá mala odvahu ísť za triednym a povedať mu, že jednal s nimi neférov, mladá novinárka Terezka Kolková, ktorá sa nasadila do kampane proti reality šou „Vyvolení“...)

Základný symbol: Fotka ženy

Ústredný motív: Girl power

Obohatiť sa navzájom o skúsenosť, že ženy typu Johanky žijú aj dnes. Prebudiť v dievčatách túžbu tiež byť výnimočnou ženou.

- Prečo je žena, ktorú vám chcem predstaviť, výnimočná?
- V čom by som JA chcela byť ako ona?
- Ktorá zo žien, čo priniesli ostatné dievčatá, je aj pre mňa zaujímavá?

Pomôcky: Fotky žien, knihy o mladých hrdinkách, notebook a film A walk to remember...

Úloha: Skúsiť v niečom napodobniť niektorú z týchto žien.

Každá prednesie modlitbu s prosbou za to, aby sa jej darilo v tom, čo si vytýčila v úlohe.

Prilepíme naň všetko, čo sa dá prilepiť z toho, čo dievčatá priniesli na stretnutie.

Spätná väzba – po dokončení bloku.

STRETNUTIA III. BLOKU

1. stretnutie

Výprava

2. stretnutie

Boh je s ňou. Skromnosť

3. stretnutie

Príprava na boj. Máš tie najčistejšie oči.

4. stretnutie

Johanka vo víre boja.

Víťazstvo je s Bohom isté, nie však lacné.

5. stretnutie

Môj boj.

6. stretnutie

Bojujeme spoločne.

7. stretnutie

Johankino víťazstvo

– moje víťazstvo – Božie víťazstvo

8. stretnutie

Tréning

9. stretnutie

Čo je to odvaha?

10. stretnutie

Dámou

11. stretnutie

Pravda stojí za to.

VÝPRAVA

3.1

2:00 hod. / „stopovačka“ vonku, klubovňa

Začať na dievčatá hneď vojensky tvrdo: „Minule sme skončili tak, že Johanka s posádkou odišla za kráľom. Čaká ju dlhá výprava. Aj vás. Vydáme sa na cestu. Ale hneď na začiatku si musíte uvedomiť, že život medzi mužmi na vojnovom ťažení je tvrdý. Môžeme napr. usporiadať mini turnaj v pretláčaní.“

- Vydať sa na cestu – po chvíli prísť „na križovatku“: dať im ponuku ísť skratkou (síce nebezpečnou, ale rýchlou) alebo obchádzkou (bezpečnou, ale dlhou, poslanie sa bude môcť naplniť tým pádom neskôr). Môžeme mať pripravenú takú trasu, ktorá sa dá skutočne prejsť týmito dvoma spôsobmi (ja som takú možnosť mala a bolo to fajn). Alebo skratka bude znamenať: nasadnúť na kone - a určitý úsek cesty prejsť tak, že sa navzájom nesú. Obchádzka – ísť pospiatky ako raky...alebo inak skomplikovať cestu. Alebo obe možnosti skombinovať – pripraviť dve trasy, aj použiť princíp „koní“ aj „zdržovačky“.
- Na ďalšom zastavení požiadať dievčatá, aby prerozprávali, čo bolo na minulosť „stretku“ – ako sa vyvíjal Johankin príbeh. Motivácia: posádka (družina) pred prenocovaním pri táborovom ohni si rozpráva príhody (chlapčenský zvyk).
- Po absolvovaní ďalšieho úseku cesty dievčatá zastavíme s tým, že teraz prechádzame veľmi nebezpečnou zónou, ktorou sa potulujú čierni rytieri (prepadávajú, lúpia, zabíjajú, znásilňujú, vypaľujú dediny). Musíme ísť v absolútnej tichosti. Určíme trest za porušenie ticha.
- Po 3-5 minútach – prechádzame cez bažiny. Pozor, aby nám kone nezapadli. Musíme ísť po úzkom chodníčku - v rade za sebou.
- Prídeme k „vypálenej zrúcanine“, kde dievčatá majú za úlohu niečo nájsť. Dobré zabalené a ukryté meče, poprípade nejaké kusy „stredovekého“ odevu – pre každú jeden symbolický kus. Necháme dievčatá vyblázniť sa s mečmi.
- Cestou späť – rozpútať diskusiu o tom, aké je trápne, keď sa chcú baby vyrovnáť chalanom. Ak dievča stavia na dievčenskosť, chlapec sa mení na rytiera, ktorý ho chce chrániť. Ak sa ona prispôbuje chalanom – oni sa stávajú sebeckými tvrdšmi. Koľko veľa je v rukách dievčaťa!
- Vrátime sa do klubovne a pozrieme si film – až po príchod do Chinonu – Ján s Johankou sa rozprávajú pred mestskou bránou – Ján sa rozhodol zostať v družine a chrániť Johanku.

Vysvetlenie: Pripraviť si vopred trasu, najmä uložiť na jej konci meče, aby ich tam (iba naše) dievčatá našli. Tento krát je to naopak: najprv dievčatá veci zažijú, až potom nasleduje film. Vyťažte z tejto zmeny čo najviac. Tá zmena môže dosť pekne zafungovať – najprv zážitok a potom film, ktorý bol o tom istom, čo dievčatá zažili.

Hlavné poslanstvo, ktoré majú animátorky počas stretnutia odovzdať, znie: Ak mám splniť poslanie – musím byť statočná, túto statočnosť môžem odpozerať od chalanov – ale je to vo mne! Mám na to! Johanka sa nechcela chlapom vyrovnáť, zostala ženou – hoci aj s krátkymi vlasmi. Úžasná sila ženy spočíva v jej obeti.

Základný symbol: putovanie a zdolávanie prekážok, vlasy – ako symbol ženskosti

Ústredný motív: výprava, ženskosť oproti instantne mužskému svetu

Uvedomiť si a hlavne zažiť rozdiel: dievčenský svet & chlapčenský svet.

- Poznáte dievčatá, ktoré sa správajú tak, že sa chcú vyrovnat' chalanom?
- Čo to robí s chalanmi, keď sa im dievča vo všetkom prispôbuje?
- A keď vie byť samé sebou?
- Došlo mi niekedy, koľko veľa má v rukách dievča?

Pomôcky: film, pomôcky na výpravu – najmä meče (napr. obalené molitanom), historické kostýmy

Úloha: Počas týždňa sa rozhodnúť byť dievčaťom aj v tvrdých podmienkach – na znak tohto rozhodnutia priniesť na budúce stretnutie svoj pramienok vlasov – tajne si ho doma odstrihnúť.

Dať kolovať meč, každá môže povedať Bohu svoju prosbu za seba, za rodinu, boje v škole...
Naladenie dievčat na nasledujúce stretnutie: pramienok vlasov, aké to bude pred kráľom
Skupinový poster: povedať, že naň nabudúce budeme lepiť vlasy tých, čo spravia rozhodnutie byť dievčaťom/ženou aj za ťažkých okolností.

BOH JE S ŇOU; SKROMNOSŤ 3.2

2:00 hod. / ihrisko alebo dostatočne veľký priestor na behanie, klubovňa

Dievčatá riešia krížovku (viď. Príloha 3.1). Túto úlohu môžeme ešte ozvláštniť tým, že si postupne hádžu kockou a tá, ktorej padne 6, má právo hádať slovo.

- Po vyriešení tajničky nastupuje dynamika: Výroky o skromnosti. Najlepším priestorom pre túto aktivitu je ihrisko. Stojíme v strede ihriska – na jednom konci je slovo PRAVDIVÁ, na druhom NEPRAVDIVÁ. Dievčatám čítame vety, ak si myslia, že je pravdivá, bežia na miesto na ihrisku s príslušným slovom. Kto dobehne prvý, má bod. (Výroky – viď. Príloha 3.2)
- Vrátime sa do klubovne a pozrieme film až po odchod Johanky z Chinonu.

- Porozprávame, kde sa prejavila jej skromnosť. Zdôrazníme, že Boh je viditeľne s ňou. Lebo on je ma strane skromných. Chceme, aby bol aj s nami?

Vysvetlenie: Dievčatá majú zažiť stretnutie so skromnosťou na kognitívnej úrovni – cez výroky o skromnosti a aj na úrovni emocionálnej – cez zážitok vo filme.

Rátať s tým, že dievčatá majú o skromnosti skreslené predstavy, vnímajú skromné dievčatá ako „tuľky“.

Je dobré, ak môžeme ísť na časť stretnutia von.

Zväčša ich baví behať a získavať body za správne odpovede. Pre menej dynamické dievčatá hru realizujeme inak. Už počas hry je priestor pre diskusiu o skreslených predstavách o skromnosti. Diskusia prebieha v zápale hry, nejde o žiadne „suché“ teoretizovanie.

Pri pozieraní filmu sa oplatí upozorniť ich, že zažijeme práve pasáž, v ktorej sa skoro vôbec nerozpráva – keď je film kvalitný, nepotrebuje veľa slov, divák všetko pochopí z hereckých výkonov, hudby... Tak to bude aj tu v momente, keď Johanka rozpozná pravého kráľa .

Dievčatá by v tomto bode mala už téma naplno chytiť.

Ústredný motív: Boh je so skromnými.

Podľa dievčatám iný pohľad na skromnosť než je ten, na ktorý sú zvyknuté. Vzbudiť záujem stať sa skromnou.

- Kde sa prejavila Johankina skromnosť?
- Čo si si myslela o skromnosti doteraz?
- Zmenilo sa čosi?
- Boh je so skromnými. Chceme, aby bol aj so mnou?

Pomôcky: film, krížovka, kocka, výroky o skromnosti

Úloha: Vyrozprávať nabudúce, v čom sa mne podarilo byť skromnou.

Koluje meč, každá môže nahlas či v duchu poprosiť Boha, aby bol s ňou – aby jej pomohol byť správne skromnou.

⁴ Milan Bubák, SVD, téma „Skromnosť“, zdroj:

http://www.upc.uniba.sk/index.php?option=com_content&task=view&id=106&Itemid=83

Naladenie dievčat na nasledujúce stretnutie: Začína ísť skutočne do tuhého. Schyluje sa k boju.

Prilepiť výroky o skromnosti.

PRÍPRAVA NA BOJ; MÁŠ NAJČISTEJŠIE OČI 3.3

2:00 hod. / vonku, kde sa dá kresliť na zem kriedou, klubovňa

Vonku sa rozdelíme do dvojíc, ktoré dostanú úlohu navzájom sa na zemi kriedou nakresliť/obkresliť. Do jednej postavy vpisujeme 3 dobré vlastnosti človeka a do druhej 3 zlé. Urobíme si potom prehliadku galérie všetkých dvojíc. Pýtame sa, ako sa v človeku prebúdajú zlé vlastnosti a ako dobré. Vzbudíme záujem, že Johanka vedela prebudiť dobré vlastnosti v mužoch/chlapcoch. Keď sa pripravovali na boj, v jej vojenskom tábore sa nenadávalo, vojaci chodili na sv. omše, spovedali sa. To zároveň spôsobilo, že boli statočnejší, odvážnejší a disciplinovanejší – teda mali väčšiu šancu na víťazstvo ako „mäkki“ a zbabelí vojaci, ktorí boli svojvoľní. Ako to tá Johanka robila?

- Pozrieme si film – po moment, kedy Johanka prehovorí k vojakom a vztýči sa so zástavou na koni – je to tesne pred bojom o Orleán. Úlohou dievčat je zapísať si vetu, v ktorej zaznie odpoveď na to, čím to Johanka u všetkých dosiahla - prebúdza v nich tú krajšiu stránku v ich vnútri. Vetu povie matka Babeta: „Máš tie najčistejšie oči, aké som kedy videla.“ Vieme, že oči sú zrkadlom srdca.
- Po filme a rozbore kľúčovej vety vyzveme dievčatá vytrhnúť z červeného papiera srdce a napísať doň: Máš to najčistejšie srdce. Môžeme spraviť malý rituál – buď odovzdať srdce Panne Márii (s prosbou, aby táto veta o nás bola pravdivá), alebo sebe navzájom si povedať túto vetu v znení: „Prajem ti, aby si mala to najčistejšie srdce.“ Animátorky dievčatám zaželajú, aby aj ony zažívali to, že prebúdajú v druhých ľuďoch ich krásne vlastnosti.

Vysvetlenie: Dievčatá vedieme k poznaniu, že čistota je úžasná sila, ktorá dokáže prevalcovať aj armádu.

Žena prebudí v mužovi buď hrdinu alebo vášeň. Johanke sa podarilo prebudiť v jej národe hrdinov.

Základný symbol: srdce

Ústredný motív: čistota

Čistota dievčaťa je silou pre mladých, starých, chlapcov aj mužov.

- Chcem mať aj ja čisté srdce a prebúdzat' hrdinov?
- Uvedomujem si, že je to ťažšie ako prebudiť vášeň?

Pomôcky: krieda, čisté, papiere, červený papier, fixky, film

Úloha: Uložiť si svoje srdiečko na svoje tajné vzácne miesto

rituál s odovzdávaním srdca

Naladenie dievčat na nasledujúce stretnutie: Bude sa bojovať – film sám o sebe zvykne strhnúť.

Prilepíme jedno srdce s vetou: Máš tie najčistejšie oči...

3.4 JOHANKA VO VÍRE BOJA

2:00 hod. / klubovňa

Johanka vo víre boja. Víťazstvo je s Bohom isté, nie však lacné.

Dievčatá už vedia, že sa schýľuje k boju, situácia je napätá – chcelo by to hymnu, pokrik.

Vytvoríme si vlastnú hymnu alebo sa naučíme našu – v MP3 verzii na CD, melódia z piesne „V dolinách“, skupina Desmod.

*Johanka
Keď sa ti nedarí,
keď zvädzaš boj,
neboj sa je tu Pán
a je iba tvoj.*

*Aj obyčajné dievča
veľkú silu má,
keď s Pánom kráča
svojou cestou života.*

*Johanka,
chcem byť jak Johanka,
vždy správna kresťanka,
chcem Pane počúvať tvoj hlas.*

*Johanka,
chcem byť jak Johanka,
vždy správna kresťanka,
tak Pane zostávaj pri nás.*

*Pozrieť si film - boj
Prísľúbiť, že nabudúce ideme bojovať my!*

Vysvetlenie: Boj znamená aj zranenia, pády – je potrebná veľká dávka odvahy a nadšenia, aby sme boj prekonali. Uprostred boja je koniec prvej časti filmu – možno trochu dievčatá „ponaťahovať“ (pokračovanie až nabudúce...), ale potom im to pustiť do konca.

Nadchnúť sa pre boj za dobro.

- Tušili ste, že vyhrajú, verili ste?
- Bolo to ľahké víťazstvo?

oduševnený spev hymny

Naladenie dievčat na nasledujúce stretnutie: prísľub boja nabudúce

Vhodné aj ako program na „nocovačku“ – ako skúška odvahy

MÔJ BOJ

3.4

2:00 hod. / klubovňa, tmavá miestnosť

Dynamiku uvedieme slovami: Sú boje, ktoré môže vybojovať len žena. Sú hodnoty, za ktoré sa nikto nezasadí, ak nie žena. Sú nepriatelia, ktorí padnú len rukou ženy.

- V miestnosti vytvoríme tajomnú atmosféru – prítmie. Vstúpi prízrak – chlapec zručný v šerme – v historickom kostýme so zahalenou tvárou. Prinesie meče – bezpečne obalený molitanom. Animátorky vyzvú dievčatá, či majú odvahu bojovať s prízrakom. Dobrovoľníčky jednotlivu podstúpia boj, v ktorom prízrak po tuhom ľútom boji napokon podľahne a animátorka oznámi, akú vojnu sme vyhrali – o čo v boji išlo. Tým vyjadrí realitu, že často bojujeme, ale nevieme protivníkovo meno verbalizovať. Až po víťazstve pochopíme, koho sme porazili.
- „Trofeje“ (nápis antihodnôt, nad ktorými účastníčky zvíťazili, viď. Príloha 3.3), ktoré dievčatá vybojujú, animátorky umiestnia na plagátoch v miestnosti na čestnom mieste.
- Po každom súboji si krátko podiskutujeme, alebo urobíme diskusiu až po všetkých súbojoch, záleží, ako dlho sú dievčatá schopné udržať pozornosť a rozprávať sa.
- Modlitba – aby sme vedeli spoznať a pomenovať nepriateľa, proti ktorému máme bojovať a ako (Johankina správna voľba stratégie KOMÍN jej veľmi pomohla v boji)

Vysvetlenie: Prichádzame k jadrú celej témy. Dievčatá tu môžu pochopiť, že životom sa nemajú len pasívne preliať, ale zobrať ho do vlastných rúk, bojovať za to, čo je vzácne a mať stále vedomie, že len keď bojujú na Božej strane, majú víťazstvo isté, avšak nedá sa získať lacno.

Je dobré stanoviť jasné pravidlá boja: napr. prízraku pripnúť na kostým akýsi papierový „terčik“ – kam ho majú dievčatá zasiahnuť. Keď papier zašuští o meč, to je znak, že bol prízrak zasiahnutý.

Dievčatá to zväčša chytí – bojujú o dušu aj sa úžasne bavia. Pri vysvetľovaní toho, proti čomu bojovali, dokážu na chvíľu zvedavo stíchnuť a počúvať.

Základný symbol: meč, prízrak

Ústredný motív: boj

Zažiť, čo to znamená bojovať – ako žena.

- Po každom súboji sa pýtať: O čom je tento prízrak (lenivosť, pýcha...)?
- Ako proti nemu bojujeme?

Pomôcky: meče, hudba, kostým pre prízrak, nápisy hodnôt, o ktoré sa bojuje, sviečka alebo pečatný vosk

Úloha: Zabojovať vo vybranej oblasti.

Vybrať si, proti čomu chceme najviac bojovať a prosiť Boha, aby bojoval na našej strane ako pri Johanke.

Naladenie dievčat na nasledujúce stretnutie: Nabudúce si povieme o svojom boji.

Pripísať mená prízraku – názvy hriechov. Dievčatá si vyberú, proti ktorému chcú bojovať, napíšu ho na lístoček, zapečatia a pripevnia na poster. Na ďalších „stretkách“ s ich záväzkom budeme pracovať.

BOJUJEME SPOLOČNE 3.6

2:00 hod. / klubovňa

Počas neformálneho úvodu stretnutia vtrhne do miestnosti niekto oblečený ako prízrak z minulého stretnutia a hodí do miestnosti pergamen zvinutý do rolky. Alebo prebehne popred okná a hodí pergamen cez okno. Animátorky nechajú situáciu úplne v rukách dievčat – nechajú ich vyjadriť spontánne, kto to asi mohol byť, rozvinúť si pergamen, prečítať ho... pomôžu im zaujímať splnenie úloh (viď. Príloha 3.4)

- Pannu Johanku poznať – dievčatá musia presvedčiť animátorky, že Johanku poznajú – zopakujú si, čo o nej vedia
- Pravidlá si stanoviť – dať si pravidlá družiny, napísať ich na čistú stranu pergamentu
- Pre boj sa rozhodnúť a nepriateľa vyzvať – každá z dievčat si vyberie, proti čomu bude bojovať – pripomenieme si boj z minulého „stretka“ a chyby, proti ktorým sme bojovali (pozri príloha 3.3), animátorky poradia, ako sa proti tejto chybe bojuje, tiež sa zapíše na pergamen, kto proti čomu bude bojovať, alebo si odpečatí lístok z minulého stretnutia a zhodnotí, či si dobre vybrala, či chce aj naďalej bojovať proti tomuto nepriateľovi.
- Meno titulárne si zvoliť s mestom späté – na mape Francúzska si každá vyberie názov mesta, ktoré jej je sympatické a vytvorí si vlastné francúzske meno, pod ktorým ju budú poznať v družine, napr. Andréé de Clermont, Barbora de Nevers – je dobré poznať niekoho, kto vie aspoň základy francúzštiny, aby nám povedal, ako sa mestá čítajú
- Modlitba: prosba o Božiu pomoc pri našom boji
- Na ďalšom stretnutí bude oslava – „palacinkovanie“ – rozdelíme si suroviny, ktoré kto prinesie

Vysvetlenie: Po tom, čo sme doteraz spolu prežili, skupina získava akoby druhý dych, viac si môže uvedomiť svoju spolupatričnosť. Zároveň je tu čas žiadať od dievčat učiť sa na sebe trochu „zamakať“. Animátorky sa stavajú do úlohy facilitátoriek, nie protagonistiek, nechajú dievčatá prejavíť sa a ich vyjadrenia len korigujú, čokoľvek, čo je pozitívne ocenia ostatné usmernia.

Dievčatá sa zvyčajne k úlohe postavili aktívne, vytvorili si pekné pravidlá – napr.:

- Držať spolu
- Každý má svoj meč, symbol boja proti zlu
- Tajné heslo „7 anti“ (hriechov)
- Nacvičíme si tajnú choreografiu s mečmi
- Nie sme surové, sme férové
- Každý deň sa modliť
- Počúvať a radiť sa
- Každá bojuje proti jednej veci:...

Základný symbol: pergamen

Ústredný motív: Držať spolu ako Johankina družina.

Aby si dievčatá uvedomili: Sme spolu jedna partia, ktorá vie, o čo jej ide. Každá z nás má svojho nepriateľa, proti ktorému musí bojovať, s chuťou sa do toho ide ľahšie.

Pomôcky: pergamen, kostým pre prízrak + dohodnúť osobu, ktorá bude predstavovať prízrak (nie animátorky zo „stretka“), mapa Francúzska – podrobná

Úloha: Modliť sa za seba navzájom a bojovať proti jednému hriechu – podľa vlastného výberu.

Vyžrebujú si, kto sa za koho bude počas týždňa aj počas tejto modlitby modliť.

Naladenie dievčat na nasledujúce stretnutie: Priniesť suroviny na „palacinkovanie“.

Zapísať mená s titulárnymi mestami, prilepiť pergamen.

2:00 hod. / kuchynka, klubovňa

Obradne koluje meč, každá povie, v čom sa jej podarilo bojovať a zvíťaziť.

- Pozrieme si úryvok filmu – korunovácia (opäť upozorníme na to, že je to pasáž bez slov) – preskočíme dialóg Jany a kardinála – je príliš filozofický.
- Zorganizujeme si vlastnú oslavu – napr. „palacinkovanie“.
- Výzva – na ďalšie stretnutie priniesť hudbu, ktorá by bola vhodná na našu choreografiu s mečmi.

Vysvetlenie: Kráľ mohol byť korunovaný vďaka Johankinmu víťazstvu – bolo to však najmä Božie víťazstvo – oslavou poďakovať aj za pomoc pri našich malých víťazstvách počas týždňa. Podmienky, v ktorých táto metodika funguje: kuchynka, príjemná radostná „atmoska“ – čokoľvek, čo k nej prispieje, je vítané. Stretnutia takéhoto druhu sú neopakovateľné, aj keď žiadajú viac energie na prípravu a hlavne prevedenie (záleží od šikovnosti dievčat – dohliadnuť aj na upratanie po sebe ;), ale vždy stoja za to! Oplatí sa investovať.

Základný symbol: spoločná príprava jedla a stolovanie

Ústredný motív: Sláviť život.

zážitok oslavy

- V čom ste bojovali tento týždeň? Čo sa podarilo?

Pomôcky: film, pomôcky a suroviny na palacinky

Úloha: Zohnať dobrú hudbu na spoločný tanec.

Dobrorečiť Bohu za víťazstvá, za jedlo.

Naladenie dievčat na nasledujúce stretnutie: Nabudúce dáme dokopy spoločný tanec.

Prilepiť obal z jednej z palacinkových surovín alebo palacinku :D

2:00 hod. / dostatočne veľká miestnosť na tanec

Opäť ako minule obradne koluje meč a hovoríme o svojich úspechoch a neúspechoch v boji. Zvlášť animátorky si premyslia, čo povedia, aby boli pre dievčatá vzorom pravdivosti k sebe samým, náročnosti na seba a učili ich, ako o týchto veciach hovoriť, alebo im aspoň otvorili horizonty, že takto sa dá na sebe pracovať.

- Pozrieme si úryvok filmu – po víťazstve príde za Johankou jej brat Pierre a chce vstúpiť do jej armády – Johanka ho začne trénovať – aj my musíme začať s tréningom (v našom prevedení to bude tanec)
- Vypočujeme si hudby, ktoré dievčatá priniesli a vyberieme jednu, ktorá najviac „elektrizuje“
- Vytvoríme si jednoduchú choreografiu s mečmi (zopár figúr a zostáv už môžu mať animátorky predpripravené, aby to išlo hladšie a rýchlejšie)

Vysvetlenie: „Zohrávačka“ – posilnenie identity skupiny, rozvoj ženskosti – vnímanie hudby a pohybu. Naladiť dievčatá na tanec a bláznenie pri hudbe. Ak naša skupinka nemá sklony k tancu, jednoducho toto „stretko“ vynecháme.

Skúsenosť Johankinej družiny z Petržalky: „Naše dievčatá zabudli hudbu priniesť, našťastie sa im páčila tá, čo sme vybrali my. Choreografiu sme nedokončili, ale skvele sme sa pri hudbe vyjašili. Rozdelili sme sa na dve skupiny a každá mala za úlohu vymyslieť pohyby na 8 taktov (napočítat 8 krát do štyri). Skupinky si potom svoje minitančeky predviedli a naučili ich ostatné. Na ďalších „stretkách“ sme sa k tomu už viac nevracali, bola to len momentálna zábava, ale intenzívna.“

Základný symbol: spoločný tanec

Ústredný motív: spolupatričnosť

Posilniť spolupatričnosť pri tanci a jeho vymýšľaní.

- Ktorá hudba/ pieseň na tanec sa vám najviac páči?

Úvodné podelenie sa o svoje boje, prehry a víťazstvá, modlitba tancom – posledný krát zatancovať svoj tanec pre jediného veľkého diváka – nášho Boha.

2:00 hod. / rôzne priestory v dome na „stopovačku“

Kráľ odkázal Johanke, že má pre ňu pripravené prekvapenie – je to prekvapenie aj pre nás, ale najprv musíme preukázať svoju odvahu. Napríklad aj tak, že máme odvahu vytrvať v našom boji – obradne koluje meč – každá referuje o svojich víťazstvách či pádoch.

- Začne veľká hra pre odvážnych – dievčatá majú splniť 6 úloh (viď. Príloha 3.5), za každú splnenú úlohu získajú jedno slovo a na záver z nich majú zostaviť vetu, ktorá sa začína slovami: Byť odvážnou znamená...
- Po zostavení vety dievčatá pozveme pozrieť si prekvapenie, ktoré kráľ pripravil Johanke – pasovanie za rytiera – povýšenie do šľachtického stavu
- Pasujeme dievčatá za ich snahu a odvahu – dostanú svoje mená, ktoré si vybrali – a teda symbolicky – aj mesto do daru

Vysvetlenie: Zažiť strach, ale aj to, že sa dá prekonať, keď si uvedomím, že sú aj dôležitejšie veci ako môj strach. ODVAHA NEZNAMENÁ NEMAŤ STRACH. Pri zadávaní úloh sú animátorky chladné, aby napomohli zážitku strachu. O to viac však dievčatá na konci oceniť za odvahu pri pasovaní za šľachticné. (pozn. realizátorky: „Úlohy ich bavili a niekedy sa aj naozaj báli. Najmä v tej tmavej miestnosti.“) Na záver ísť von a zakričať „na plné pecky“.

Základný symbol: meč – pasovanie do šľachtického rodu

Ústredný motív: odvaha

Zažiť a pochopiť, že byť odvážnou znamená veriť, že sú aj dôležitejšie veci ako strach.

- Čoho sa bojíte?
- Kedy dokážete prekonať strach?

Pomôcky: film, pomôcky na úlohy

Úryvok filmu, kde kráľ pasuje Johanku, si treba vopred vyhľadať, je až za neúspešným bojom o Paríž. Trvá veľmi krátko. Bitku o Paríž sme preskočili, ale dala by sa o nej pripraviť aktivita o pýche – vo filme je táto epizóda vykreslená ako Johankina akcia na vlastnú päsť, do ktorej sa pustila opojená úspechom.

Úloha: Prejaviť odvahu aj napriek strachu

spoločný desiatok ruženca – v rámci úloh o odvahe

Zapísať tajničku, ktorá vyšla z indícií.

3.10 DÁMOU

2:00 hod. / klubovňa

Ak to dievčatá ešte berú, môžeme nechať kolovať meč.

- z filmu premietneme epizódu o Johankinom zajatí a pobyte u panej, ktorá z nej chcela urobiť dámu
- usporiadame akýsi rýchlokurz „dámovitosti“ – prispôsobený potrebám dievčat – niekedy treba hovoriť o základných hygienických návykoch (umývanie vlasov...), niekedy sa dá robiť nadstavba – á la Denník princeznej

Vysvetlenie: Priblížiť dievčatám aj inú tvár ženskosti ako doteraz – jemnosť, distingvovanosť, krása a (zdravá neprehnaná) starostlivosť o seba. Vytvoriť milé dievčenské prostredie plné pekných vecí podnecujúcich (aspoň podvedome) si uvedomiť moc krásy – aj tej vonkajšej. K téme treba pristupovať citlivo – niektoré dievčatá môžu byť v tejto oblasti veľmi zraniteľné, obzvlášť tie, ktoré dostávajú negatívnu spätnú väzbu na svoj zovňajšok. Oplatí sa teda hovoriť aj o vnútornej harmónii, vnútornej radosi, ktoré sa potom navonok prejavia ako osobitné ženské čaro. Rozhodne však neospravedniť žiadne dievča z toho, čo môže pre svoju vonkajšiu krásu urobiť v rámci svojich možností.

Základný symbol: ruža

Ústredný motív: Krása a ako ju ja prezentujem navonok.

Zažiť, aké je to byť dárou.

- Kedy sa cítim pekná?
- Dal mi to niekto pocítiť? Ako sa skrášľujem?

Pomôcky: čokol'vek

Vyzvať dievčatá, aby si premysleli, čo pekné /vnútorne alebo navonok/ vidia na osôbke, ktorá sedí po jej pravici. Prekvapivo vyťahnuť ružu a v modlitbe ju nechať kolovať, každá ďakuje za krásu, ktorú Boh dal jej susedke po pravici.

PRAVDA STOJÍ ZA TO 3.11

2:00 hod. / klubovňa

Johankin život je v ohrození, teraz si uvedomujeme, aká je pre nás vzácna – urobiť živé fotky – čo sme s Johankou doteraz prežili – zaspomínať si (ak máme možnosti, premietnuť zstrih film z youtube.com)

- Premietneme úryvok filmu o tom, ako kráľ podpláca Cauchona, aby zakročil proti Johanke a potom súd.
- Aktivita – s rozhovorom o pravde: Do nádoby s vodou pridávame rôzne farby – ako symbol mútenia pravdy, šírenia zlých rečí. Keď je ešte farieb málo – pridáme SAVO a všetko zmizne – to sa ešte dá s tým niečo spraviť. Ale keď sa to začne šíriť, každá pridá svoje – už tomu nepomôže nič – pridáme viac SAVA – nič sa nedeje.
- Nasleduje rozhovor o pravde. Je vhodný, zvlášť ak máme na stretnutí problémy so vzťahmi – s ohováraním, agresívnymi dialógmi...

Vysvetlenie:

- Dovysvetľujeme to, čo dievčatá nepochopili - kráľ Johanku zradil a vydal ju do rúk Angličanov. Bolo to od neho podlé, ale takto sa – aj vďaka Johankinej obete – podarilo do-siahnuť jednotu Francúzska. Biskup Cauchon a inkvizítori sa v súdnom procese ne-správali čestne – každý mal svoj dôvod, prečo Johanku potopiť – žiarlivosť a pomstychtivosť, snaha získať si Angličanov, strach, odmena od Angličanov (Cauchonovi sľúbili stať sa rouenským biskupom, čo však nikdy nespĺnili)...Cirkev to neskôr uznala a rozhodnutie súdu zrušila, Johanku vyhlásila za svätú.
- Rozhovor o pravde podľa bodu Verbalizácia
- Johanka bola pokojná – lebo poznala pravdu, lebo Boh k nej hovoril cez hlasy
- Aj k nám hovorí – môžeme ho počúvať cez Písmo
- Nájsť citáty, ktoré hovoria o našej realite (napr. Ak si niekto myslí, že je nábožný a nedrží

si jazyk na uzde, ale klame svojho ducha, toho náboženstvo je márne. Jak 1, 26. O jazyku – Jak 3, 4 – 18 – podľa výberu. 18 verš môžeme adaptovať na pravdu. Mt 5, 21-26)

Základný symbol: písmo – ako naša pravda

Ústredný motív: pravda

Vykročiť aspoň o kúsok zo subjektivismu, viesť k úcte k osobe, čo znamená zrieknuť sa ohovárania, agresívnych útokov voči druhým a byť ako Johanka – opierať sa o pravdu, ktorú nám hovorí Boh a ktorú máme v Písme.

- Ako povedať pravdu?
- Kedy ju máte?
- Zažili ste, že vám niekedy bolo ťažké povedať ju?
- Aké je to, keď si veci len tak vykričíme?

Pomôcky: film, Písmo, nádoba, farby, savo

Pieseň, v ktorej sa spieva o pravde – (Continents – Písmo pravdu má...).

Tajomstvo bolesti, smrti a nového života má svoj chrám vo mne

IV. BLOK

STRETNUTIA IV. BLOKU

1. stretnutie

Všetko ťažké má svoj zmysel

2. stretnutie

Talitha kum! Johanka je ti blízko.

3. stretnutie

Príprava na boj. Máš tie najčistejšie oči.

4. stretnutie

Johanka vo víre boja. Víťazstvo je s Bohom isté, nie však lacné.

VŠETKO ŤAŽKÉ MÁ SVOJ ZMYSEL

4.1

2:00 hod. / klubovňa

Sme v napätí, čo sa s Johankou stane. Ale aj čo bude potom s nami, jej družinou.

- Premietnuť film – Johanka vo väzení, jej upálenie a rehabilitovanie (starostlivo vybrať úryvky, najmä z väzenia – podľa toho, čo sú dievčatá schopné zvládnuť a my im schopné vysvetliť).
- Ak sa nám nezdá film, môžeme použiť text (viď. Príloha 4.1).
- Pokúsiť sa dievčatám odovzdať toto posolstvo: Všetko ťažké, čo sme živote prežili a prežijeme, má svoj význam. Dá nám to akoby ďalšie oko, ktorým sa môžeme pozeráť na svet. Inak ako doteraz. Chápavejšie k tým, ktorí trpia, s odpustením na tých, ktorí sú úlisní a ťižiadostiví ako Cauchon. Tak ako to dokázala Johanka, ako to urobil aj Ježiš na kríži. Využijeme fakt, že Johankin popol vojaci vysypali do rieky Seiny. Z nádoby plnej mútnej vody (alebo z hlbkej mláky/ z riečky) majú dievčatá za úlohu vyloviť posolstvo uložené v schránke.

- Potom si dievčatá môžu spísať, čo ťažké ony prežili a anonymne to vložiť do tejto schránky, ktorú dajú späť do nádoby – s dôverou, že posolstvo tohto svojho utrpenia raz pochopia a nájdu jeho zmysel. Nakoniec sa za to pomodlíme a poďakujeme Pánovi za možnosť, že sa na stretnutí môžeme rozprávať aj o takýchto veciach, ktoré sú v médiách tabu.
- Animátorky nemusia na všetko odpovedať hneď, ale uistia dievčatá, že im doručia indíciu v úlohe do budúceho stretnutia.

Vysvetlenie: Je obsiahnuté v popise činnosti a v prílohe 4.1. Animátorky sa nemusia báť témy „nedokonalosť ľudí v Cirkvi“, dievčatá s ňou prichádzajú do kontaktu cez médiá, rodičov... Brať ako realitu skutočnosť, že sa vždy nájdu ľudia, ktorí sa dajú zlákať slávybažnosťou, peniazmi alebo zastrašovaním a zradia dobro, pravdu aj svoj národ.

Základný symbol: johankine posolstvo vo vode

Ústredný motív: utrpenie

Stretnutie je možné rozdeliť na dve stretnutia – v prvom pochovať do zeme na lístkoch vecí, ktoré sú pre nás ťažké. V ďalšom sa na to miesto opäť vrátiť a nájsť si tam Johankino posolstvo, o ktorom sa píše vyššie (činnosť).

Všetko ťažké, čo prežívam, má svoj význam.

- Čo ťažké som ja zažila? Kto ma zradil? Rodičia, kamarátka...
- Ako cez to môžem prejsť? Johanka kričala: „Chcem vidieť na kríži!“
- Prečo? V čom jej to mohlo pomôcť? Čo kričí vo mne? Čo kričím ja?
- Je Cirkev zlá? Kto je „Cirkev“ – Ježišova rodina? Johanka alebo Cauchon a ľudia jemu podobní?

Pomôcky: film, posolstvo a puzdro naň, voda, z ktorej ho vytiahnu, schránka na problémy

Úloha: Jej naplnenie budeme potrebovať na budúce stretnutie. Ak to nedokážu, budeme musieť počkať, až kým to nepôjde. Úloha znie: zostať ticho – prvý deň 1 minútu.

Vďačnosť, že sa môžeme takto „od srdca“ porozprávať – nie každé dievča má takú možnosť...

Naladenie dievčat na nasledujúce stretnutie: Mala by k tomu napomôcť úloha.

2:00 hod. / ihrisko, klubovňa, ďalšia zatemnená miestnosť

(je výhodné túto aktivitu uskutočniť počas „nocovačky“)

Animátorka sa pohráva so škatuľkou, ktorá je zabalená ako darček, a počas toho zbiera od dievčat skúsenosti o tom, ako sa im darilo byť ticho. Dnes to budeme veľmi potrebovať. Ale nielen dnes – tým, že sa to učili, získali samé pre seba darček. Pri týchto slovách vloží škatuľku doprostred spoločenstva.

- Animátorka začne dynamiku slovami: „S Johankou sme sa minule rozlúčili. Zomrela. Je to naozaj koniec? Ja som mala často pocit, akoby nám bola blízko. Bola s nami, ožila tu medzi nami znova. Podľa našej viery tí, čo zomreli, nám nie sú vzdialení. Sú okolo nás. Asi by s nami chceli aj komunikovať. Môžu, ak dokážeme byť ticho. Nie sú to zlí duchovia, ako keď na školských výletoch vyvolávame duchov! To je čosi úplne iné. Aj Johanka počula hlasy, ktoré ju viedli byť silnou, statočnou a nebáť sa obety – byť ako Ježiš. Preto veľmi potrebujeme naučiť sa byť ticho. Inak budeme počúvať len tie hlasy, čo kričia okolo nás („telka“, reklama, buď egoistka...). Klamú nás, dávajú nám nádej a potom, keď im uveríme, sme sklamané a ony sa nám schuti škodoradostne smejú. Naučme sa teda radšej počúvať dobré hlasy. Dáme si na to malý tréning, ok?“
- Dievčatá po jednej vstupujú do tmavej miestnosti. Majú si v nej sadnúť na zem, alebo ak chcú, kľaknúť, ľahnúť – tak ako im to je blízke – veď aj k Johanke hlasy hovorili, keď sedela, kľáčala alebo aj ležala zranená. Úloha spočíva v tom, že tak zotrávajú 4 minúty.
- Počas tohto času animátorka ukrytá v miestnosti k dievčine tíško pristúpi a dotkne sa jej. Keď uplynie čas, ktorý zvonku miestnosti oznámi časové znamenie, vypravadí ju so slovami: „Johanka z Arku je blízko teba. Chce ti pomôcť žiť! Nebyť mŕtvola, ale byť plná života a energie. Bojovať za dobro. Kedykoľvek ju môžeš prosiť o pomoc a počúvať tichý hlas, ktorý sa ti prihovára.“
- Keď sa vystriedajú všetky dievčatá, prečítame si úryvok o vzkriesení Jairovej dcéry a diskutujeme o ňom.

Vysvetlenie: Ide nám o vzkriesenie dievčenskej sily, ktorá vo mne drieme a niekedy až umiera. Prežiť radosť z toho, že môžem byť dievčaťom plným života a energie.

Základný symbol: dotyk

Ústredný motív: Spoločenstvo svätých

Dosiahnuť efekt zhrnutia, dievčatám sa má „poskladať“ to, čím s Johankou prešli. Majú objaviť, že je to aj ich príbeh, príbeh každého dievčaťa. Mnohé však svoje povolanie nepočujú a tak zostanú celý život ako mŕtvolky bez života, ktoré dovoľia so sebou robiť, čo druhí chcú.

- Aké to bolo zažiť v tme Johanku?
- A dali sa vydržať tie štyri minúty ticho?
- Počula som niekedy v sebe dobrý hlas?
- Som mŕtvola alebo som plná energie?
- Za čo môžem ja bojovať?

Pomôcky: Škatuľka zabalená ako darček, zatemnená miestnosť, text o Jairovej dcére pre každé dievča Lk 8, 40 – 56 (vynechať ženu chorú na krvotok).

Úloha: Skúsiť 4-minútové ticho každý deň – počúvať, čo hovorí moje vnútro, skúsiť oslovíť Boha.

dotyk so „záhrobím“

Dať svoje odtlačky prstov – príbeh Johanky sa nás dotkol, vlastne dotkla sa nás sama Johanka.

V. PRÍLEŽITOSTNÉ STRETNUTIA

NAPÍŠEME SPOLU R-MAIL PRE MÁRIU (o ruženci)

3.5

2:00 hod. / klubovňa a miestnosti v dome

Animátorky na začiatku „naťahujú“ dievčatá: „Vieme tajomstvo, ale neprezradíme.“ Vzbudia ich zvedavosť a napokon im aj dajú šancu sa ho dozvedieť – keď splnia podmienky.

Zviažu ich za ruky kúskami špagátu. Animátorka ich vedie a so zviazanými očami prekonávajú rôzne prekážky. Až prídu k tajomstvu, ktoré bude niekde ukryté – animátorka im ho pomôže nájsť tak, že spieva – a na intenzite pridáva vždy, keď sa priblížia k úkrytu tajomstva. Keď ho napokon nájdú, samozrejme, že ho nevedia prečítať, lebo majú zviazané oči. Animátorka im ho prezradí – ale majú si ho navzájom odovzdať len formou telefónu. Tajomstvo znie. „K najväčším pokladom sa treba kopovať.“ Potom ešte každé dievča má túto vetu povedať nahlas. Keď už veta zaznie viackrát, animátorky im pomôžu dôjsť na to, že treba kopať. Navigujú dievčatá na miesto, kde poklad možno vykopať. Môže to byť napr. ruženec (Aké prevkapanie!).

Na záver im vysvetlíme, že celá hra, ktorú sme hrali, bola ako modlitba ruženca. Inšpirácie k ružencu v Prílohe 5.1

Boli sme zviazané: aj ruženec nás takto spája, najmä keď sa navzájom za seba modlíme, zostávame spojené.

Hľadali sme tajomstvo: Keď sa chceme pomodliť čo i len desiatok ruženca, do cesty sa nám stavajú rôzne prekážky – dievčatá môžu z vlastnej skúsenosti hovoriť aké: nechut', pocit, že to bude trvať nekonečne dlho, hlučná hudba...

Opakovali sme tajomstvo: Každý desiatok v sebe ukrýva jedno tajomstvo. Nie je ľahké ho objaviť – nestačí sa len krátko nad ním zamyslieť. Je dobré si ho zopakovať desať krát, aby sme prišli na to, o čom to vlastne je. (Aj nám treba niekedy viackrát zopakovať, kým pochopíme, čo mama od nás chce)

Kopanie: to je vytrvalosť, ktorú potrebujeme pri modlitbe, lebo často nie je vypočutá okamžite. (Pán Boh nie je automat.)

Radosť z pokladu: radosť z toho, že si navzájom môžeme ružencom pomáhať.

Vysvetlenie: S našimi kamošmi „kecáme“ cez e-mail. Nevynechajme ani Pannu Máriu. Aj s ňou sa dá skvele komunikovať. Pošleme jej nejaký ten „špeci“ e-mail, teda r-mail. Aj „stretko“ je na to dobrou príležitosťou.

Základný symbol: putovanie, plnenie úloh

Ústredný motív: ruženec netradične

Vzbudiť pozitívny vzťah k ružencu.

- Čo znamená, že sme boli zviazané?
- ...že sme hľadali tajomstvo?
- ...že sme ho opakovali?
- ...že sme kopali?
- ...radosť z pokladu?

Pomôcky: špagát, šatky, poklad, motyka

Na záver si povedia spoločný úmysel, za ktorý sa pomodlíme jeden deň.

5.2 FUJ! (o vzťahoch v skupine)⁴

2:00 hod. / klubovňa

Rozdelíme účastníkov na skupiny. Za určitý časový limit majú napísať, v akých momentoch (keď niečo vidia, počujú, ovoňajú, ochutnajú, ohmatajú) povedia obvykle „Fúj!“. Píšu príklady na každý z piatich zmyslov.

Alternatíva aktivity:

Účastníkom rozdeleným do skupín dáme pokyn, aby si vybrali jedného reprezentanta, ktorému zaviažu oči. Každá skupina má zaváraninový pohár so širokým otvorom, v ktorom je želatína, mazľavá, trasľavá a v nej sú rôzne predmety, ktoré majú identifikovať, napr. zubná

⁴ Pripravila Eva Rušinová FMA

kefka, pingpongová loptička, šiška, štipce na prádlo, prázdna plechovka, mrkva, zátka z korku, fľaštička z liekov a pod.

Vyhodnotíme reakcie, pocity. Kedy a prečo je niečo odporné? Musí byť niečo odporné, keď to odporne vyzerá na prvý pohľad, hmat, chuť, čuch...? Sú situácie, keď pri pohľade na človeka povieme: „Fuj!“ ??? Kedy? Keď páchne, keď má špinavé šaty, keď má hroznú ranu...? Hovorím to na neho ako bytosť alebo na to, čo nie je na ňom OK?

Činnosť I.:

Sedíme v kruhu. Pri spustení hudby balík putuje z ruky do ruky. Keď hudba stíchne, ten, kto drží vrece, musí strčiť ruku do vreca (žiadne prehrabávanie a vyberanie - dokonca ani pozrieť sa dnu nie je dovolené) a vybrať odev, ktorý si potom musí obliecť a mať ho oblečený počas celej hry.

Hra pokračuje, kým vrece nie je prázdne a každý nevyzerá primerane „hlúpo“. Každý by mal mať na sebe aspoň jednu vec.

Zdôrazníme, že na konci pôsobíme poriadne hlúpo. Prečo? Pretože nám záleží na tom, ako vyzeráme. Niektorým viac, niektorým menej. Chceme vyzerat’ „dobro“ a často si myslíme, že iní nás posudzujú podľa vzhľadu. Vieme však dostatočne posúdiť vnútro, bezvýhradne sa navzájom prijímať?

Vysvetlenie: Čo všetko dnes urobí človek, aby "bol in"?! Aby nebol "fuj"? Čo to znamená "byť in"? Ísť s dobou? Napr. obliekať sa určitým spôsobom, ísť s módou? Mať niečo, čo ľudia obdivujú? Byť svojím spôsobom naozaj originálny?

V nedeľu na Markíze dávajú reláciu Smotánka. Redaktorka v nej spomína ľudí, ktorí sú „in“, čiže patria do určitého okruhu spoločnosti. Patrim do „in“ spoločnosti? Ako je to byť mimo? Vedieť, že niekam nezapadám?

Činnosť II.:

Sv. písmo: Mt 22, 1-13. Podobenstvo o svadbe kráľovho syna

- Máme tu určité skupiny ľudí: je tu kráľ, jeho syn, sú tu pozvaní hostia. Sú tu aj ďalší hostia a ten bez správneho oblečenia.
- Kráľ žení princa. Poddaní sa nemali zle, keď sa vyhovárali na všeličo - na biznis. Poslal poslov ešte raz s vysvetlením: „Všetko mám pripravené, zavolať som fotografov, mám kameru, je tam hudba...“ Boh posielala pozvánku na svadbu a nie na pohreb!
- Je tu aj iná skupina ľudí. Tí sú všelijakí. Dokonca nemajú asi ani zamestnanie, ani nepracujú, pretože postávajú na cestách a križovatkách. Sú medzi nimi dobrí i zlí.

- Ako je možné, že na svadbu sa dostali dobrí aj zlí? Predstavte si, ako sa tí dobrí pozerali na tých zlých. „Ako je možné, že aj oni sú tu s nami? Nie sme my lepší ako oni?“ Je OK cítiť sa byť lepší ako tí druhí? Je pravda, že som lepší ako druhí? V čom? A som v niečom horší?
- Ak by si bol ty ten zlý, budeš sa z takého pozvania tešiť ako „blcha“.
- Kráľ vstupuje na svadbu, obzerá sa a teší sa, kochá sa pohľadom na ľudí. Zrazu čosi tam nesedí. Ktosi tam nemá byť! Človek, ktorý si neobliekol svadobné rúcho. Bol tam zrazu nejaký „nezávislák“, človek, ktorý si povedal: „Ja to rúcho nepotrebujem, ja sa tam dostanem!“ Bol však taký sám, takže vyznel ako „trapko“...
- Všetci svadobní hostia si boli rovní svojím oblečením, svadobným rúchom sa stiera rozdiel medzi bohatými a chudobnými. Čím Boh stiera medzi nami rozdiely? Krstom.
- Ľudia ťa možno hodnotia všelijako, ale Boh jednoznačne pozýva na svadobnú hostinu dobrých aj zlých. Dôležité však je, či si počas pochodu na svadobnú hostinu, počas života opral svoje rúcho.

Každý má šancu oprat' si rúcho. Aký prací prostriedok použiť, aby som nebol „Fuj“? Krst, spoveď, lásku... vtedy môžeš zakúsiť, aké je tvoje rúcho biele, ako začína žiariť. V Kristovej krvi je vyprané tak, ako to nijaký „prací prostriedok“ na svete nedokáže. Pre život mám jedinečný „prací prostriedok“ – sviatosti.

Rozdelíme celú skupinu na dva rovnaké tímy, do dvoch radov, aby stáli tvárou tvár. Potom im povieme, aby sa k sebe obrátili chrbtom a cúvali tak, aby sa dvojice z opačných tímov k sebe čo najviac priblížili chrbtami. Medzi dvojicami musí zostať taká medzera, aby sa vedúci mohol prejsť a rad radom klásť každej dvojici otázku. Nesmú sa obrátiť alebo otočiť hlavu - ak to spravia, sú vylúčení! Celý čas musia pozerat' len rovno pred seba!

Každá správne zodpovedaná otázka získava jeden bod pre tím. Otázky sa môžu opakovať, dôležité je len to, aby nikto nevedel, akú otázku dostane. *(Akej farby má oči tvoj partner? Akej farby má vlasy? Má oblečené niečo modrej farby? Má na sebe šperk? Má obuté tenisky? Má na sebe tričko s krátkymi rukávami? Má vlnité vlasy? Ak má partner na tričku nápis, ako znie?)* Nekladieme veľmi osobné otázky, napríklad o tučnote, vychudnutosti, vyrážkach.

Boh sa za mňa zasadzuje a aj ja nevyklúčujem nikoho na okraj srdca alebo partie.

- Nakoľko si skutočne všimame alebo sa staráme o ľudí okolo nás?
- Zodpovedá stupeň nášho hodnotenia ich výzoru tomu, ako veľa, alebo málo pozornosti

venujeme tomu, akí sú vo vnútri, v čo dúfajú, čoho sa obávajú, čo ich znepokojuje a čo potrebujú?

- Nehodnotíme príliš rýchlo?
- Ako by to bolo, keby nás niekto takto posudzoval a „odpisoval“?
- Kedy posudzujem a odsudzujem ja?

Pomôcky: Na predchádzajúcom „stretku“ vyzveme účastníkov, aby si doniesli staršie jednofarebné tričká, na ktoré sa bude dať písať fixkami na textil. Dynamická hudba, čierne igelitové vrece naplnené mnohými rozličnými druhmi odevov. Vreca nemá byť príliš ťažké na posielanie dookola! Sú v ňom rôzne čiapky, šiltovky, kúpacie čiapky, šatky, šály, zástery, rukavice, ponožky, dresy. Všetko, čo je ľahké a dá sa ľahko obliecť.

Každá sa pomodlí jeden Zdravas za konkrétneho (mladého) človeka (nemusí prezradiť za koho), ktorého považuje za vyradeného, na okraji...

LAURA NA MUŠKE - LAURIN TRHÁK (o Laure)⁵ 5.3

2:00 hod. / klubovňa a okolie domu

Rozdelíme dievčatá do 4 skupín (môžu byť aj v dvojiciach); vylosujú si úlohy, ktoré majú splniť za rovnaký čas (napr. 20 minút).

1. Nájsť knihu o Laure v knižnici a načrtnúť základné udalosti okolo jej detstva (mená rodičov, sestry...).
2. Návšteva konkrétnej osoby – dievčatá dostanú adresu, na ktorú majú ísť a povedať heslo: napr. „Byť svätým je krásne a dobrodružné“; osoba im povie o Laurinej obetavosti a prípadne dodá svedectvo vlastného života (vyberieme osobu, ktorá je charakteristická statočným postojom, obetavosťou ... , napr. matka viacerých detí).
3. Neznámy na telefóne – vytočia číslo, povedia heslo (podobne ako v predchádzajúcej úlohe), osoba na telefóne im sama od seba prerozpráva úsek Laurinho života (napr. jej veľkú lásku k Bohu, ktorú prežívala v konkrétnych dobrých skutkoch), dievčatá si odpovede zapisujú (je dobré zorganizovať hovor tak, aby bol „zadara“).

⁵ Pripravila Eva Rušinová FMA

4. Interview – skupina ide do ulíc a v rámci časového limitu sa pýta náhodných okoloidúcich, či im niečo hovorí meno bl. Laura Vicuňová, a ak áno, tak čo.

Keď sa všetky skupinky opäť stretnú, rozpovedia si resumé.

Bestseller of Laura: do plagátu, ktorý je v tvare knihy s nápisom v angličtine alebo v slovenčine „Laurin bestseller“ vpisujeme, čo Lauru vynieslo na vrchol slávy svätosti.

Vysvetlenie: Čo nevidieť, nepočuť, necítiť, nehmetať a nechutiť, máme na dohľad sviatok blahoslavenej Laury Vicuňovej. Zas raz je dobré vziať si túto hrdinskú osobku „na mušku“ a vyzdvihnúť ju na „stretkách“ ako tú, ktorá je Miss Lásky.

Odporúčame pred „stretkom“ oprášiť si informácie o Laure, aby sme pred dievčatami nelovili v kalných vodách nevedomosti.

Základný symbol: trhák – bestseller

Ústredný motív: svätosť, obeta

Skutočnými stars sú tí, ktorí sa vedia obetovať pre iných.

- Je to fajn byť svätou?
- Čo to znamená?
- Ako sa ja môžem stať bestsellerom?

Pomôcky: Veci na poster, dohodnúť si osoby na návštevu a na telefóne.

Pripraviť kartičku s modlitbou pre každé dievča:

Blahoslavená Laura Vicuňová, Cirkev ťa predstavuje ako vzor mladých. Bola si poslušná Svätému Duchu a čerpala si silu z Eucharistie. Vypros nám milosť, o ktorú ťa s dôverou prosíme....

Pomôž nám dosiahnuť hlbokú vieru, chrániť si čistotu, verne si plniť povinnosti, víťaziť nad nástrahami egoizmu a zla.

Nech sme aj my úplne otvorení pre Božiu vôľu, dôveru k Panne Márii a lásku voči všetkým.

Amen.

Laurin bestseller

Skupinu rozdelíme na dva tímy, ktoré môžu medzi sebou súperiť. Hráči stoja plece pri pleci v kruhu, tvárou do stredu kruhu alebo v dvoch kruhoch. Každý musí zatvoriť oči a vystrieť ruky k stredu kruhu a náhodne chytiť dve ruky v kruhu. Potom všetci otvoria oči a usilujú sa rozmotat' bez uvoľnenia spojených rúk. Pri hre dvoch tímov vyhráva ten, ktorý bude prvý rozmotaný.

Zamotali sa. Niektorí boli zamotaní viac ako iní, niektorí sa vedeli vymaniť pomere jednoducho. Ako sa zvyknú naše životy zamotať? Aké druhy vecí nás zamotávajú? Ako rozmotávame veci, keď sme v koncoch?

Korekcie: Napište v skupinách čo najviac vecí, ktoré nám v praktickom živote najviac pomáhajú urobiť korekciu – nápravu niečoho, v úplne praktických veciach: zmizik, odlakovač, guma... Kto napísal najviac?

Je super, že tieto veci existujú. Sú veľkou pomocou v menšom či väčšom probléme, v životnom maléry. Toto je praktická stránka vecí. Pretože človek má skúsenosť, že nie všetko je OK. Ak sa niečo „pobabre“, človek hľadá a nachádza rôzne opravné prostriedky. Sú úľavou, keď človek urobí chybu, machuľu...

Šípka vľavo alias víťazstvo nad svrabom

Viete, aké boli znaky prvých kresťanov? Ryba, kríž, víno a chlieb, pelikán... Dnes by sme k tomu pridali šípku vľavo. Tento klik môžeš urobiť na počítači, ak vieš, že sa potrebuješ vrátiť o krok alebo viacero krokov späť. Je to fantastická vec.

S chybou sa ráta, lebo kto nič nerobí, ten nič neurobí.

Rozdiel je v tom, že v živote pri kliknutí vľavo ste dvaja, lebo ste písali do života iného, nie do PC. A tak pred človekom aj pred SPRÁVCOM SIETE vám to niekedy príde trápne. Ale s tým sa rátalo. Preto šípka vľavo vôbec existuje.

Jeden fakt, s ktorým rátaj!

Je tu jeden „kámo“, ktorého zožiera tvoja možnosť kliknúť si, lebo on tú šancu nemá. A tak ti metie do hlavy „halušky“, že:

- je to trápne, koľkokrát používaš tú šípku,
- správca siete si už o tebe myslí, že si načisto „mešuge“,

- sa strápňuješ pred ostatnými, ktorí to vidia,
- že robíš najviac chýb zo všetkých,
- .....dolož si ďalšie....

Dobrá správa: Boh na strane omylných (práca so Sv. písmom), vyhľadavanie v skupinách, spoločné prečítanie

- pokoj vám zanechávam...,
- komu odpustíte hriechy...,
- neprišiel som volať spravodlivých, ale hriešnikov...,
- zatúlaná ovca...,
- márnотratný syn...,
- ...

Vysvetlenie: Tajomstvo Veľkej noci – Boh tak miloval svet, že poslal svojho Syna, aby...
...sme mali šípku vľavo?!

Základný symbol: kláves „backspace“

Ústredný motív: Dostať druhú šancu.

- Na dobre známych faktoch zo života poukázať na milosť vykúpenia a odpustenia;
- Ďalší krok k „odstrašeniu“ svätej spovede

Kedy si vo svojom živote povedala: „Toto, toto keby sa dalo vrátiť späť! Ten okamih, ako som šla cez tú križovátku... keď som sa rozčúlila a vybrechla na najlepšiu „kamošku“ hlúpe reči, keď som sklamala rodičov alebo niekoho, na kom mi záleží, alebo na písomke mi chýbal jeden bod do jednotky, lebo som zaškrtila....„fest“ úzko..... MAŤ ŠANCU KLIKNUŤ NA ŠÍPKU VĽAVO. Na počítači je, ale.....DOBRA SPRÁVA: AJ V ŽIVOTE JE! FANTASY?“

Pomôcky: Sväté Písmo – do každej skupinky

Úloha: Ísť k sviatosti zmierenia s menším strachom.

Podelenie sa s príbehmi z Písma.

Návrh č. 1: Fľaša

Pomôcky: fľaša, zátka, sviečka, zápalky, vosk, papiere a písacie potreby, motyka alebo aspoň väčší nožík na vyhrabanie jamy

Stretneme sa na určitom mieste, kde by sa dalo zakopať fľašu s vloženými papierikmi. Tam v prírode si „stretkáčky“ napíšu **svoje** tajné i verejné túžby na prázdniny vo vzťahu k sebe, blíznym a Bohu. Kto by chcel, môže svoje verejné túžby prečítať pred všetkými. Potom všetci vložíme papieriky do fľaše, ktorú uzatvoríme zátkou a zavoskujeme. Podávajúc si fľašu, môže – kto chce – poďakovať za čo chce z toho, čo sme doteraz spolu zažili počas stretaní v tomto školskom roku.

Vyhrabeme jamu a fľašu dobre schováme. Miesto si všetci zapamätáme. Ak je to možné – odfotíme si ho, aby sme ho po prázdninách našli. Po prázdninách sa na to miesto vyberieme a porozprávame sa o týchto túžbach a želaniach, ako sa nám ich podarilo naplniť a čo sme zažili.

Návrh č. 2: Kufor (ruksak)

Pomôcky: kufor alebo ruksak, kancelárske papiere, fixky, príjemná hudba

Pustíme príjemnú hudbu a pred skupinku vyložíme kufor (alebo ruksak či cestovnú tašku). Každá členka stretnutia si zoberie kancelársky papier, fixku a napíše alebo nakreslí, čo všetko si „nabalila“ počas tohto školského roka na svoju životnú cestu. Keď všetky dopíšu, ktorá bude chcieť, môže to aj prečítať a potom vložiť do kufra (ruksaku, cestovnej tašky).

Záver: Spolu sa pomodlíme Zdravas´ Mária a zveríme sa pod ochranu Panny Márie počas prázdnin.

Návrh č. 3: Kalendár

⁶ Pripravila Marietka FMA

Pomôcky: na papieri vopred pripravený kalendár na júl a august (každý dostane toľko kusov, koľko je členiek na stretnutí), perá

Každá zo stretnutia sa pokúsi napísať do jednotlivých dní prázdninových mesiacov, kde asi bude a čo bude robiť. Potom kalendáre rozdá ostatným tak, aby každá mala prehľad o každej. Môžeme tak na seba myslieť, modliť sa, lepšie sa vžiť do situácie tej druhej, ako sa cíti, čo asi robí, kde je, s kým...

Záver: Spolu sa pomodlíme Zdravas' Mária a zveríme sa pod ochranu Panny Márie počas prázdnin.

● **Návrh č.4: Projekt na „brutálne“ najhoršie prežité prázdniny**

Pomôcky: papiere, perá

Dvojice dostanú za úlohu napísať: Projekt na brutálne najhoršie prežité prázdniny. Po skončení kto chce, prečíta svoj projekt pred všetkými.

Záver: Ako v návrhu č. 3

● **Návrh č. 5: Filmový pás**

Pomôcky: papiere, perá, pastelky, „vodovky“, fixky, uhličky...

Nakresliť vo dvojiciach alebo všetci spolu filmový pás významnejších udalostí, ktoré sme spolu ako stretnutie zažili počas školského roka.

Záver: Spolu sa pomodlíme Zdravas' Mária a zveríme sa pod ochranu Panny Márie počas prázdnin.

Vysvetlenie: Posledné stretnutie s našimi zverenkyňami pred prázdninami musí byť „cool, namakané!“ Tak to asi cítíme všetci. Ponúkame vám k tomu zopár návrhov a nechávame veľa priestor aj vašej animátorskej kreativitě.

Povzbudenie na prázdniny, zhodnotenie stretaní, vzťahov a inšpirácia na dobré prežitie prázdnin

6. ĎALŠIE AKTIVITY

6.1 „Nocovačka so stanovačkou“

Čas: Teplé letné počasie – večer, noc a následné dopoludnie

Miesto: Vhodné a bezpečné miesto na stanovanie s dievčatami (dvor pri dome...)

Úvod: Príprava potravín, nákupy, dohoda o tom, kto aké hry priniesol a kedy sa čo bude hrať, robiť, aby dievčatá zažili, že ony sú protagonistkami toho, čo sa bude diať.

Činnosť: Netreba pripravovať nabitý program, ale disponovať sa pre zábavu, počúvanie a bláznenie.

Zabezpečiť všetko, čo by mohlo prispieť k tomu, aby sa dievčatá dobre cítili a zároveň aj rodičia mali istotu o tom, že ich dcéry sú v bezpečí.

- Príprava večere
- Stavanie stanu
- Spoločná večera
- Bláznenie podľa chuti dievčat
- Večerná modlitba
- Ukladanie na spánok
- Noc
- Ranná modlitba (modlitba za srdce dievčaťa)
- Raňajky
- Spoločenské hry (Podnikateľský trenažér, Milionár, Dostihy a stávky...)
- Desiata, rozlúčka

Vysvetlenie: Naše výchovné pôsobenie má smerovať nie k dokonalosti dievčat, ale k ich celistvosti, integrálnemu rozvoju. Vnútornej harmónii a kontaktu s vlastnou dušou nič tak neprospeje ako pobyt v prírode. Samozrejme vo vhodnej dávke a formou zodpovedajúcou ich veku.

Noc patrí k fascinujúcim zážitkom pre tento vek. Tma a príroda im samým hovorí veľa bez toho, aby ony tomu priamo rozumeli. Treba len vytvoriť priaznivé podmienky, aby tieto naše spolu výchovné faktory mali možnosť sa prejaviť. A aj animátorky musia byť pripravené počúvať, čím sa príroda prihovára dievčatám a pomôcť im to interpretovať.

Základný symbol: stan – ako miesto stretnutia, vzájomnej blízkosti

Ústredný motív: pobyt v prírode

Cieľ stretnutia: Zabezpečiť dievčatám kontakt s prírodou v miere, ktorá je pre nich prijateľná a príjemná, zažiť spoločenstvo, vzájomnú blízkosť.

Večerná modlitba – tma, sviečka, gitara – pieseň a modlitby vlastnými slovami

Ranná modlitba – srdce dievčaťa – každá si môže vyžrebovať úryvok modlitby, ktorý zostane pre ňu.

Modlitba za srdce

Nepoškvrnená Panna Mária!

Zachovaj mi srdce čisté – aby ťa vedelo milovať.

Daj mi srdce silné – aby vedelo zniesť každú ťažkosť a smútok.

Srdce šľachetné – aby sa vedelo darovať a mať súcit.

Srdce veľkodušné – aby vedelo ďakovať a odpúšťať.

Srdce láskavé – aby vedelo milovať, aj keď ho nemilujú.

Srdce smelé – aby ho nevedela zroniť ľahostajnosť a výsmech iných.

Srdce horlivé, zapálené túžbou šíriť Krista.

Srdce ranené láskou ku Kristovi a plné jeho ohňa.

Bez hriechu počatá Panna Mária, oroduj za nás, ktorí sa k tebe utiekame.

Zhodnotenie stretnutia: Spolu postavíme stan. Dievčatám prenecháme veľký podiel na práci – môžu mať z toho zážitok, najmä ak čosi také budú robiť po prvýkrát.

Večeru z vlastnej výroby možno prežiť v radosnej atmosfére – smiech, ťažkosti s prehítaním kvôli rozosmievaniu a pod. „Bláznenie“ pokračuje pri hudbe až do zotmenia. Pri svieci a gitare pokračujeme krátkou modlitbou. Ukladanie sa na spánok môže byť akčné (zazipsovávanie a odzipsosávanie stanu nečakane môže tvoriť súčasť zábavného programu).

Skúsenosť z realizácie: „Animátorky zaspali a čo sa dialo v noci sa dozvedeli ráno od dievčat. Mali zážitok zo zvukov, tmy, ježka, ktorý chodil hore-dole z jednej strany záhrady na druhú a patrične pri tom funel. To boli ich najväčšie zážitky, o ktorých rozprávali každému, koho v ten deň stretli – vôbec im neprekážalo, že to opakujú už štvrtý krát.“

6.2 „Nocovačka“ s rituálom prechodu

Čas: Večer, noc a následné dopoludnie

Miesto: S možnosťou prespania

Úvod: Dievčatá si prinesú „krásne šaty“, sponky

Animátorky pripraví miestnosť s matracom, zabezpečia ružičky

Činnosť: „Nocovačku“ zorganizujeme pre všetky dievčatá – rituálu prechodu sa však môžu zúčastniť len tie, ktoré už vstúpili do menarché.

Spolu s dievčatami pripravíme výbušný spoločný večer – varenie či pečenie (pizza, zákusok), komediálno-dramatický film o mladých ľuďoch a vzťahoch (Freaky Friday, High School Musical...). Počas filmu upravujeme účesy. Po filme sa všetky „nahodia“ do krásnych šiat, vrátane animátoriek. Jedna animátorka zostane s dievčatami a postupne ich posieľa k tajnej miestnosti.

Rituál: Animátorky pripraví tmavú miestnosť s matracom uprostred – ozdobeným látkami na akési „kráľovské lôžko“. Dookola rozmiestnia sviečky a ruže. Dievčatá prichádzajú postupne po jednej. Pred vstupom do miestnosti sa animátorka dievčaťu prihovorí:

„Bojíš sa? Uvedomuješ si, že si v tuneli? Teda v takom veku, keď prechádzaš tunelom, je tam tma, nevidíš na koniec – už nie si malé dievčatko, ale ani dospelá žena. Ale začala si sa na ňu meniť – veď už si zažila, čo je to menštruácia, vieš, čo to je mať svoje dni... My chceme byť v tom tuneli s tebou, aby si ním bezpečne prešla. Pozývame ťa do neho, trochu sme ho upravili. Keď vojdeš, môžeš sa vyzuť a povieme ti potom, čo ďalej.“

Vstúpia spolu. Animátorka ukáže dievčaťu, kam si má ľahnúť (tak, aby mohla mať vedľa seba voľne položené ruky). Trochu ju to prekvapí, ale stačí ju len posmeliť.

„Chceme ti teraz odovzdať jedno tajomstvo. Dúfame, že naň nikdy nezabudneš. Nech sa naše slová vpájajú do tvojho srdca ako sa tento vonný olej bude vpíjať do tvojej pokožky.“

Každá z prítomných animátoriek sa s ňou podelí o to, čo pre ňu znamená byť ženou. Počas rozprávania dievčaťu potiera vnútornú stranu zápästia vonným olejom⁷.

⁷ V pôvodnom prevedení sú na rituáli prítomné ženy z rodiny (aj matka) a masirujú mladé telo dievčiny.

My sme zvolili túto light verziu s natieraním zápästia, aby dievča nemalo podozrenie zo zneužívania. Stojí za zváženie požiadať o prítomnosť matky dievčat. Prípadne všeobecne mamičky, ktoré môžu hovoriť zo svojej priamej skúsenosti manželstva a materstva. Na druhej strane prítomnosť reholníčky je rovnako obohacujúca.

Po odznení svedectiev dievčaťu darujeme malú ružičku, ktorá vyjadruje tajomstvo ženy – je krásne byť ženou, túto krásu však treba prijať aj s jej trnám – bolesťou, obetou....

Animátorka odprevadí dievčinu do ďalšej miestnosti, kde čaká, kým aktivitou prejdú aj ostatné. Má k dispozícii pero a papiere, na ktoré môže písať svoje otázky do čiernej skrinky – otázky na sexualitu, život ženy, spolužitie muža a ženy... Alebo dievčatám ponúkneme text, ktorý si môžu čítať - napr. citáty z kníh: P. Hudák: Ďakujem, že si; P. Naňo: Pripustiť si Boha k telu.

Vysvetlenie: K fenoménu puberty odborníci odporúčajú neprístupovať štýlom – je to s ňou strašné, musíme to pretrpieť, kým to skončí. Práve naopak, treba ho sláviť ako neopakovateľné okamihy, veľké udalosti a premeny v živote dievčaťa.

Základný symbol: ruža, vonný olej

Ústredný motív: prechod do obdobia dospievania

Cieľ stretnutia: Dievča si má uvedomiť, že byť ženou je dar. Tento dar má prijať ako dedičstvo a príležitosť. Rituálom ju odprevádzame z detstva do obdobia dospievania.

Verbalizácia: Po skončení aktivity animátorky vytvorí podmienky na príjemnú dôvernú diskusiu (čipsy, sviečky...) a nechajú jej zdanlivo voľný priebeh – môže byť zaujímavé, čo „vypláva na hladinu“.

Skúsenosť z realizácie: V našom prípade to bola hostilita⁷ voči mužom. Dievčatá vyťahovali situácie, v ktorých sa muži v ich živote správali zraňujúco či slabošsky (napr. pasívny otec a mama, ktorá všetko zachraňuje...). Na druhej strane sa vynoril aj strach o to, či si nájdu vhodného partnera, keď chlapci sú takí „otrasní“. Na základe toho sme si uvedomili, že touto témou sa budeme musieť na stretnutiach viac zaoberať a poskytnúť dievčatám aj pozitívne obrazy mužov a dať im očividný a rukolapný príklad vzájomnej spolupráce.

Pomôcky: Matrac, látky, ružičky, vonný olej, nádoba s vodou, perleťové korálky, lastúry

Ranné modlitby: Animátorky pripraví aranžmán: nádobu s vodou, lastúry, perleťové korálky. Vyroprávajú príbeh o lastúre, do ktorej sa dostalo zrnko piesku, ktoré ju vyrušovalo a tak

⁷ Sklon ublížiť inému človeku, nepriateľstvo

ho obalila perleťou a vznikla perla. Dievčatá sa majú zamyslieť nad tým, či aj ony to už vo svojom živote zažili, že ich niečo trápilo, ale časom pochopili, že to bolo pre ne dobré. Ako príklad môžeme uviesť bl. Lauru, ktorá je perlou medzi dievčatami.

Po chvíli ticha môžu tie dievčatá, ktoré už našli vo svojom živote spomínanú skúsenosť, vhodiť do nádoby s vodou a lastúrami jednu perlu. Na záver spoločne za tieto chvíle a za perly poďakujú.

6.3 Sprievodné aktivity – spolupráca s rodičmi

Ideálne je, ak do sprevádzania obdobia prechodu je možné zapojiť aj rodičov. Napr. zosynchronizovať „nocovačku“ s rodinným podujatím (nastaviť ho po alebo pred našim rituálom). Úlohou rodičov je pozvať dcéru na večeru a tam jej povedať, že si s radosťou všimli, že už prestáva byť malým dievčatkom. Spolu si dohodnú termín, kedy s ňou mama pretriedi veci – hračky, oblečenie – ktoré sa už nehodia pre mladú slečnu. Taktiež si počas večere môžu dohodnúť zoznam nových povinností a slobôd – môcť byť vonku dlhšie, viac sa podieľať na prani a žehlení a podobne.

Rodičom pripomenieme, že ešte nemôžu od dcéry čakať „dospelácke“ správanie a tiež jej nemajú hovoriť „veď už si veľké dievča“, pretože nevstupuje do obdobia dospelosti, ale dospievania.

6.4 Aktivity na dopracovanie (priestor pre fantáziu animátoriek)

6.4.1 Dotknúť sa tajomstva smrti

„Nocovačka“ s nočnou hrou – prejsť cez cintorín – animátorka ide s dievčatami po dvojiciach – aby tíšila ich emocionálne výlevy. Úlohou dievčat je prejsť cez cintorín a pri určenom hrobe sa pomodliť za duše v očistci.

Druhá animátorka však leží na jednom z hrobov a keď prechádzajú dievčatá okolo, postaví sa.

6.4.2 „Nocovačka“ MISS

V čase, keď malo „stretko“ termín na „nocovačku“, v televízii práve bežala MISS – aby o to dievčatá neprišli, spravili si „stretkovskú“ MISS.

Kategórie:

- Spraviť si večerné šaty (veľa „krepákov“ a kancelárska zošívачka)
- Promenáda v šatách
- Voľná disciplína
- Tancovanie

6.4.3 Žena, ktorou chcem byť

Pripraviť pre dievčatá program, počas ktorého zažijú na vlastnej koži tri roviny ženy:

Žena na úrovni – krásna, s reprezentatívnym vystupovaním.

Amazonka – prežiť aj za ťažkých okolností, postarať sa, nasadiť sa, plaziť sa, zabojovať...

Moderná – manažérka, vybaví, zariadi, nakúpi.

6.4.4 „Nocovačka“ s rituálom prechodu II. – Moja krv

Vychádzať z filmu/knihy SÚMRAC

Krv je cenná. Krv, to je môj život.

Keby si si mohla vybrať za koho dať svoj život, kto by to bol?

Nieкто neznámy? Alebo radšej nieкто, koho miluješ? Nieкто koho najviac miluješ?

Pichnúť si do prsta – kvapkou krvi toto svoje rozhodnutie podpísať.

Každý mesiac prelievaš svoju krv – za nieкого milovaného. Za tvoje dieťa – deti. Je to niečo, čo nemôže nikto iný, len žena. Dať krv znamená dať život.

Ježiš hovorí, že nikto nemá väčšiu lásku ako ten, kto dá život za svojho priateľa. Vy ste tie, ktoré už teraz dávajú život – už teraz sa môžete učiť mať svoje deti rady, obetovať sa za ne. Ježiš si to tiež musel vytrpieť. Aj my si niečo vytrpíme. Ale príde aj odmena!

Veľká oslava – za ich obety pre deti – smotanová torta.

6.5 ADRENALÍNOVÉ HRY

6.5.1 „Vajcolet“

Zavesiť vajíčka do výšky – aj 4m.

Rozdeliť dievčatá na tímy – po dvojiaciach - trojiaciach. V časovom limite 3-4 minút majú pripraviť miesto pod svojím vajíčkom tak, aby sa nerozbilo, keď padne. Odstrihovanie vajíčok patrične zdramatizovať – fotenie, komentovanie. Animátorky tiež môžu vytvoriť jeden tím.

6.5.2 Posledný výstrel

Ak máme v komore zavárané čerešne – ležiaky, môžeme sa postarať o ich efektívne zlikvidovanie. Na stretnutí vyhlásime súťaž o najdlhší výstrel – plujeme kôstky do diaľky.

V druhom kole pľujeme s rozbehom. V treťom vystreľujeme kôstky prstami. Výherkyne odmeníme.

6.5.3 Stávky: „Kluci, že se nebudete sázet?!“

Vedro s vodou, kúpacia čiapka, múka...

Stavíme sa s dievčatami, že ne/vydržia 5 min. pod vodou. Na „stretko“ prinesieme vedro s vodou, kúpacie čiapky – dievčatá sa striedajú – až kým neuplynie 5 minút.

V druhom kole do stávky vstupujú animátorky – za sťažených podmienok samozrejme – vodu upravíme múkou...

6.5.4 Na život a na smrť

Do nádoby umiestnime zopár cvrčkov (sú dosť lacné) a ak sa nám podarí, aj jedného pavúka. A k nim ešte lístky s nápisom – Dokážeš sa prekonať! Ani nevieš, koľkokrát sa ti to v živote zide. Bude to tvoja veľká výhra.

Každé dievča má šancu lístok si vytiahnuť.

6.5.5 „Stopovačka“ v Auparku⁹ - Putovanie sv. Pavla¹⁰

„Stopovačku“ realizuje jedna skupina. Účastníčky musia samy vydedukovať, o čo vlastne ide. Úlohy dostávajú na papier a plnia ich v ľubovoľnom poradí. Po zrealizovaní všetkých úloh výsledky prinesú vedúcim hry.

Úlohy:

- Muziker: „Sv. Pavol ohlasoval Boha rôznymi spôsobmi“ – koľko stojí gitara Yamaha RBX775-FS
- Optika: „Sv. Pavol videl Boha vo všetkých ľuďoch a na to mu Boh daroval ‚vnútorný zrak‘“ – spoločne nájsť a odfotiť také okuliare, ktoré sa páčia všetkým (sv. Pavol spolupracoval so všetkými) + napísať názov optiky + zistiť značku okuliarov
- nájsť vedúcu hry Moška a získať od nej podpis – skrýva sa v „zašitom“ obchodíku hore na poschodí pri detskom kútiku, zatiaľ sa KPM skryje niekde dole
- Hotsteppers: „Sv. Pavol veľa chodil peši“ – zistiť, akú najväčšiu veľkosť obuvi majú v značke Adidas, modrej farby – v prípade potreby sa opýtať (sv. Pavol sa tiež musel pýtať a zisťovať)

⁹ veľkom atraktívnom nákupnom centre

¹⁰ pripravili: Moška & KPM (Kešu Prasa Marta)

- Terno: 1. Spísať druhy a príchute Rajca
  2. Nájsť pšeničný biely chlieb a zistiť, kde ho vyrábajú (Bánov)
  3. „Sv. Pavol potreboval veľa energie, ale mal to ťažké, keď získaval jedlo – bol chudobný“: Zistiť energetickú hodnotu horkomliečnych polomáčaných sušienok na 563 g - hodnotu v Jouloch (keksy značky SEDITA)
  4. „Sv. Pavol chodil do zahraničia“: Nájsť 7 českých výrobkov (hocijakých) + vypísať
- Pantha Rhei: na CD nájsť meno Štorc – zistiť jeho krstné meno: Pavol/Pavel (Pavel I)
- nájsť vedúcu hry – na prízemí

6.6 Mediálny projekt – stváranie príbehu

Zacielenie: sebaujadrnenie, rozvoj komunikačných zručností, stmelenie skupiny, zjednotenie okolo dosiahnuteľného cieľa, neformálne debaty o veľkých témach

Podmienky: Fotoaparát a námet, ktorý chytí a zapojí všetky dievčatá.

Rozdelenie úloh tak, aby každá mala prácu, ktorá ju baví (výtvarno-technický typ – práca s „kamerou“, scénografka a nasvietenie – aby to nebolo v konečnom dôsledku tmavé a teda nepoužiteľné, herečky, dabing, maskérky, kostymérky, režisérka...)

Naša skúsenosť: Počas stretnutia sme sa hrali Carcassonne a jedno z dievčat sa začalo bavkať s figúrkami prasiatok a tak vznikla postavička Funi-funi. Chytili sme sa toho a jeho dobrodružstvá sa potom stali námetom pre krátke „filmíky“, ktoré sme natočili fotoaparátom. Jeden z príbehov sme potom púšťali v rámci prezentácie pri stretnutí všetkých stretiek. Funi-funi totiž zažil príbeh stratenej ovečky – vo variácii stratené prasiatko, o ktoré jeho pastier bojoval, pretože ho uniesol drak (tiež figúrka z Carcassonne).

Ďalšie možnosti: Nafotiť fotopríbeh s tematikou vzťahov – podobne ako v tínedžerských časopisoch. Vytváranie fotopríbehu využiť ako možnosť túto otázku si s dievčatami neformálne prediskutovať a hľadať alternatívne riešenia. Spracovať ho v jednoduchom programe typu Windows movie maker, doplniť titulky – urobiť komiks.

PRÍLOHA 3.1- KRÍŽOVKA:

Oplatí sa urobiť krížovku aktuálne na danú situáciu. Napr. my sme boli práve pred hokejovým zápasom Slovensko - Česko.

1. SLOVENSKO
2. KRÁĽOM
3. KORČULE
4. OKTÓBER
5. MÁJ
6. NÁDEJ
7. MODRÁ
8. SALAMANDRA
9. ŤAVA

- 1 Kto hrá zajtra s Čechmi?
- 2 Kým sa má stať daughin /dofén/ - francúzske slovo pre následníka trónu
- 3 Potrebujú hokejisti
- 4 Mesiac Panny Márie
- 5 Mesiac Panny Márie
- 6 Viera, ..., láska
- 7 Farba Panny Márie
- 8 Čierno-žlté zviera
- 9 Púštne zviera

PRÍLOHA 3.2 - VÝROKY O SKROMNOSTI

- Skromný človek priťahuje zbytočne pozornosť na seba samého. (*nie*)
- Je si istý sám sebou. (*áno, preto nepotrebuje pútať pozornosť a zvyšovať si tým sebavedomie*)
- Oblieka sa vyvážene. (*áno*)
- Predvádza svoje talenty a úspechy, aby ho ľudia obdivovali. (*nie*)

- Veľmi ho zaujíma, čo si o ňom myslia iní. (*nie*)
- Kto povedal túto vetu: Skromnosť spôsobuje, že krásny človek je ešte krajším. Diogenes – jeden koniec ihriska. Aristoteles – druhý koniec ihriska. (*Diogenes*)
- Podstatou skromnosti je myslenie na seba. (*nie – zabúdanie na seba*)
- Ľudové príslovie – keď to máš, tak to ukáž – je typické pre skromného človeka. (*nie*)
- Neskromnosť viac bije do očí ako skromnosť. (*áno*)
- Skromný človek stratí náladu, keď si ho iní nevšímajú. (*nie*)

PRÍLOHA 3.3

Stačí si vybrať 3-4 chyby, proti ktorým budú dievčatá bojovať, aby toho nebolo veľa a zostalo im aj niečo v hlave. Pri výbere chýb môžeme uprednostniť tie, s ktorými majú naše dievčatá najväčšie problémy.

- PÝCHA

Prejavuje sa povýšenosťou, márnomyseľnosťou, nadutosťou, preceňovaním sa, urážlivosťou, keď sa niečo nepodarí, kašle na to.

Bojujem proti nej: nevzdám sa pri neúspechu, bavím sa aj s tými, ktorí mi nie sú sympatickí.

- LAKOMSTVO

Hľadám šťastie vo veciach, chcem ich len pre seba.

Bojujem proti nemu: tým, že sa podelím

- ZÁVISŤ

Nedoprajem druhým úspech, priateľstvo, lásku, oblečenie alebo sa tvárim, že doprajem, ale som pichľavá.

Bojujem proti nej: tým, že doprajem.

- HNEV

Silný cit. Keď ma ovládne, neviem, čo robím, ničím všetko okolo seba, hovorím, čo by som inak nepovedala.

Bojujem: použijem ho ako motor na dobré veci. Počítam (do 10). V hneve nikomu nič nevyčítam, ani nič neriešim.

- SMILSTVO

Nechám sa ovládnuť sexualitou. Je to sebecko, chcem potešenie – slasť pre seba. „Časáky“, „telka“ – robia zo sexuality (Božieho daru) zábavu, biznis – vďaka tomu zarábajú.

Bojujem proti nemu: nepozerám zmyselné programy v „telke“, nezháňam sa za takými „časákmi“. Učím sa byť veľkodušná – opak sebeckosti.

- OBŽERSTVO

Vládne mi žalúdok. Patria sem aj iné závislosti – alkoholizmus, fajčenie, workoholizmus. Bojujem proti nemu: učím sa dôverovať Bohu (neovláda ma nervozita a preto ju nemusím kompenzovať jedlom, alkoholom, cigaretou)... Nemusím zjesť všetky svoje sladkosti hneď.

- LENIVOSŤ

Záhalčivosť, nečinnosť, darebnosť – v práci, v modlitbe

Bojujem: najprv urobím tie „ťažšie veci“

Pravidelne sa modlím.

PRÍLOHA 3.4

Pokyny sú stručné. Ak nemajú problémy zvládnuť aj hutnejší text, môžeme úlohy podrobnejšie rozpísať, aby sme nemuseli všetko podrobne vysvetľovať, a tým intenzívnejšie zapojiť samotné dievčatá do tejto skúsenosti.

Text na pergamene:

Milé panny bratislavské,

Keďže ste v boji s príznakom ráčili preukázať statočnosť prevelkú,

Pozývame vás do slávnej Johankinej družiny vstúpiť.

Načim sa vám však na to pripraviť:

- Pannu Johanku poznať

- Pravidlá si stanoviť

- Pre boj sa rozhodnúť a nepriateľa vyzvať

- Meno titulárne si zvoliť s mestom späté

PRÍLOHA 3.5

Tajomstvo odvahy:

1. V tmavej preplnenej miestnosti ukryjeme „plyšáka“, dobrovoľníčka zo „stretka“ ho má nájsť. Ak to nestihne v časovom limite, ide ďalšia.
2. Pád dôvery – každá absolvuje pád – ako ho prevedieme, záleží od počtu – buď pád na dvojicu, ktorá sa drží za ruky, alebo zo stola/stoličky na skupinu zoradenú do dvojíc, ktoré sa držia za ruky
3. Vyjsť pred dom a z celej sily zakričať JABADABADÚ

4. Súboj so „spacákmi“: so zviazanými očami ušetriť súperovi tri rany
5. Čo je to? Zviazať dievčatám oči a položiť im na ruku niečo nepríjemné. Ich úlohou je uhádnuť, čo to je (napr. umelohmotné napodobeniny chrobákov a pavúkov).
6. Modlitba jedného desiatku ruženca. Motivácia: *„Ludia majú často strach nielen z nepríjemných vecí, lekárov a pod., ale aj z modlitby. Myslia si, že to bude nekonečne dlho trvať, že nedožijú do konca... a pritom je to len zbytočný strach.“*

Za každú splnenú úlohu dievčatá dostanú slovo/skupinu slov (v zmenenom poradí):

1. veriť,
2. že sú aj
3. dôležitejšie
4. veci
5. ako
6. strach

● PRÍLOHA 4.1

Skončil sa proces s čarodejnicou, vedený proti Johanke z Arcu. Angličania ju zajali a vlastný národ ju zradil, lebo už nepotreboval osloboditeľku. Aj medzi tými, čo sa zo zvedavosti zúčastnili na jej poslednej ceste, sa sotva našiel niekto, kto by bol na jej strane. Tí niekoľkí, ktorí možno s ňou držali, zostávali placho bokom.

Jana už bola na hranici priviazaná o kôl a na okraji zapraskali už prvé plamienky. Zápach horiaceho raždia zvýšil napätie masy ľudí, ktorá stála okolo popraviska. Keď sem Johanku priviedli v košeli z vrecoviny a s úbohým krížom z raždia v rukách, ľudia sa neprestajne nahlas modlili, ale ona to nevnímala.

Od štipľavého dymu sa rozkašľala, a to ju bleskove priviedlo k jasnému uvedomeniu, kde sa nachádza a čo sa s ňou deje. Vykríkla meno kráľa, ale to zaniklo v zápase o dych. Napriek tomu ho videla pred sebou, ako kráča v lesku korunovačného plášťa cez katedrálu. Videla korunu, ktorá akoby sa vznášala nad jeho hlavou skôr, než ju ruky biskupa položili na Majestáť. Johanka videla pánov sprievodu. Čierny oblak dymu zahalil pekný obraz a Johanke sa teraz zdalo, že je na bojsku po boji: plápolajú táborové ohne, veľmi mnoho ohňov, zhromažďujú sa k nej.

„Oni ma upaľujú“, vykríkla Johanka, ale bol to iba úbohý šepot, ktorý sa predral cez jej chvejúce sa pery. Už sa nepokúsila volať o pozemskú pomoc, ale nemala ani odvahu prosiť svätých.

„Príliš som si namýšľala,“ šepkala si vo svojom srdci, „Bola som pyšná na to, že si ma vybrali za Boží nástroj. Teraz ma Pán za to trestá.“

Okolo Johanky je už iba dym a kúrnava a plamene ako žeravé meče šľahajú stále vyššie. Už sa dotýkajú jej nôh. Johanka kričí, ale to je iba vzdychanie. Hranica je úplne v plameni. V zúfalom napätí obracia oči hore. Ako často to robievala, keď sa jej na rodných lúkach dostávalo milosti zjavení, vzbudzujúcich bázeň! Zostupovali k nej a hovorili s ňou.

A tu bola konečne odpoveď na jej smrteľnú úzkosť; Johanka uzrela svetlo, z ktorého vychádzali ochladzujúce lúče. Vietor jej zvlažil čelo. Zdalo sa, že oheň, ktorý ju začínal spaľovať, ustúpil.

„Aký dobrý je Boh!“ povedala Johanka nahlas, a tentoraz sa jej hlas vyslobodil z hrdla a znel ako vtáčí spev. Opäť sklopila oči. Plamene boli dokonca ešte bližšie a žiarivejšie, ale už viac nepálili. Boli ako listy ohnivočerveného kvetu, rástli okolo nej stále vyššie a začínali ju dvíhať dohora.

„Pane, som príliš malá na to, aby som sa stala jednou z tvojich svätých. Neuvažuj kvôli mne trest na tých, čo ma odsúdili. Na tvoj rozkaz som slúžila slobodne, zahrnul si ma svojimi darmi, prijmi svoju služobníčku Johanku, nechcem byť nič viac ako zlatou niťou na obrube tvojho pláštá!“

Ľudia okolo hranice uvideli uprostred mora praskotajúcich plameňov ešte raz jej tvár, ako sa naklonila sťa kvet, ktorý bol príliš ťažký.

Jeden muž, podľa reči sa dalo poznať, že je cudzinec, vykrikol nahlas:

„Beda nám, upálili sme svätú!“

A žiaden hlas sa neozval proti nemu.

PRÍLOHA 5.1

Príbehy a inšpirácie o ruženci:

Vyberte si podľa toho, čo by sa vášmu „stretku“ páčilo.

- Svätý Otec Ján Pavol II. sa popri tom, že sa staral o celý svet, každý deň modlil všetky tri a neskôr všetky štyri ružence.
- Každý Zdravas je ako ruža pre Pannu Máriu. Keď sa modlím desiatok nedbalo, to akoby som jej podávala kytičku len tak o ničom so slovami: „Tu máš, keď teda chceš.“
- Keď sa modlíme ruženec, ale stále zotrývame v hriechu, to akoby sme Márii dávali ruže v plesnivom košíku.
- Každý Zdravas je ako darček pre niekoho, komu chceme pomôcť. Má hodnotu diamantu. Predstavte si, ako vás budú mať vaši priatelia radi, keď im budete dávať také vzácne dary.

- Páter Pio: Ruženec je zbraň, ktorou vyhrávam všetky bitky (boje o duše sú tie najtvrdšie).
- Jeden brat sa opýtal pátra Pia, koľko ružencov sa už dnes pomodlil. Odpoveď znela: „Tridsaťštyri. Ešte sa však chcem pomodliť dva za najväčších hriešnikov. Ale neboj sa, nie je to za teba.“
- Ruženec má veľkú silu zmieriť ľudí. Vo Fatime Panna Mária vyzývala: „Modlite sa ruženec. Vďaka tomu vojna čoskoro skončí.“
- Ako sa naučiť modliť ruženec? Tým, že sa ho modlíš. Ľahšie to ide tomu, kto má rád Pannu Máriu a chce uvažovať o všetkom, čo Ježiš urobil pre našu záchranu.
- Ruženec je záchranná reťaz: V Sixtínskej kaplnke je namaľované, ako anjel vyťahuje na ruženci dvoch ľudí z priepasti.